

The Impact of Geopolitical Rivalries on the Non-Acceptance of Taliban Legitimacy at the International Level

Hassan Kamran¹   Yashar Zaki², Mehrdad Sahraei³

1. Professor, Department of Political Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. E: hkamran@ut.ac.ir
2. Associate Professor of Political Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. E: yzaki@ut.ac.ir
3. Ph. D Student of Political Geography, University of Tehran, Tehran Iran. E: mehrdad.sahraei@ut.ac.ir

ARTICLE INFO

Keywords

Taliban
Afghanistan
International legitimacy
Geopolitic
Recognition
Regional stability

Article History:

Received:
01 Sep 2025
Received in revised form:
17 Ov 2025
Accepted:
20 No 2025
Available online:
22 No 2025

ABSTRACT

The unfolding developments in Afghanistan since the Taliban's ascendance in 2021 have become a pivotal issue in international politics. While the group has endeavored to solidify its position as the de facto governing authority, the lack of widespread international recognition remains a significant impediment. This research investigates the impact of geopolitical rivalries on the ongoing non-recognition of the Taliban regime, analyzing the roles of global and regional powers in this dynamic. Findings indicate that competition among the United States, the European Union, China, Russia, and regional actors including Iran, Pakistan, and the Gulf states—has substantially hindered the Taliban's path toward formal legitimacy. While Western nations have employed tools such as economic sanctions and diplomatic restrictions to exert pressure on the Taliban, China has adopted a cautious engagement approach, prioritizing its economic and security interests. Russia, moreover, has taken a further step by officially recognizing the Taliban government. Nevertheless, the absence of an inclusive government, persistent human rights violations, and ongoing concerns regarding the presence of terrorist groups within Afghanistan continue to challenge the Taliban's legitimacy in the international system. The results of this study suggest that until geopolitical rivalries subside and international consensus is achieved, the prospect of global recognition for the Taliban remains uncertain.

Citation: Kamran, H., Zaki, Y. & Sahraei, M. (2025). The Impact of Geopolitical Rivalries on the Non-Acceptance of Taliban Legitimacy at the International Level, *Journal of Geography*, 23 (86), 145-163.

 <http://10.22034/jiga.2025.2070570.1440>

© The Author (s).
This article under the CC BY NC license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Publisher: Iranian Geographical Associati This is an open access

Extended Abstract

Introduction

The international legitimacy of the Taliban remains a highly contested issue, influenced by geopolitical rivalries among major global and regional powers. Since their return to power in August 2021, the Taliban have sought international recognition to consolidate their governance and secure economic aid. However, their failure to meet global expectations regarding human rights, particularly concerning women's rights and inclusive governance, has prevented widespread diplomatic acceptance. Beyond internal policies, geopolitical dynamics have played a crucial role in shaping the global response. Major powers, including the United States, China, Russia, and regional actors such as Iran, Pakistan, and India, have adopted divergent strategies toward engagement with the Taliban, reflecting broader strategic interests rather than uniform support or rejection. Russia, in particular, has taken the step of officially recognizing the Taliban, a move that underscores the complex interplay of geopolitical factors at play. The rivalry between the U.S. and China, NATO's cautious stance, and Russia's strategic maneuvering have further complicated the Taliban's quest for legitimacy. Additionally, Middle Eastern actors, including Saudi Arabia, Qatar, and Turkey, have engaged with Afghanistan based on their own political and economic interests, often reflecting ideological and strategic divisions. The intersection of these geopolitical rivalries has created an environment where no single bloc has been able to define a coherent international position on the Taliban's legitimacy. While some states have engaged with the Taliban for security or economic reasons, official diplomatic recognition remains elusive. This paper analyzes how geopolitical competition among global and regional actors influences the non-recognition of the Taliban, focusing on the intersection of strategic interests, regional security concerns, and ideological conflicts.

Methodology

This study employs a qualitative approach, utilizing content analysis of diplomatic statements, policy documents, and media reports. Additionally, expert opinions and scholarly literature on geopolitical competition and Taliban governance were analyzed to understand how global rivalries shape international responses. A comparative analysis of key actors' policies provided insights into their motivations and constraints.

Results and discussion

Findings suggest that geopolitical rivalries significantly impede the formation of a unified international stance on the Taliban's legitimacy. The U.S. and its allies emphasize human rights and counterterrorism concerns, using economic sanctions and diplomatic isolation to pressure the Taliban. Conversely, China and Russia prioritize strategic stability, economic interests, and countering Western influence in Afghanistan. Notably, Russia has taken the step of formally recognizing the Taliban government, setting itself apart from many other global actors. China's Belt and Road Initiative (BRI) and Russia's regional security concerns have led them to engage with the Taliban pragmatically, but China without granting full recognition. Meanwhile, Pakistan's historical ties with the Taliban contrast with India's reluctance, reflecting broader South Asian tensions. Middle Eastern actors remain divided; Qatar has acted as a mediator, while Saudi Arabia and the UAE adopt cautious engagement policies. Iran's stance fluctuates between pragmatic engagement and ideological opposition. These geopolitical complexities have resulted in a fragmented international response. While economic and security imperatives drive selective engagement with the Taliban, formal diplomatic recognition remains constrained by ideological and strategic conflicts. The findings underscore that the non-recognition of the Taliban is not solely due to governance failures but is deeply embedded in global power struggles.

Conclusion

The study highlights that the non-recognition of the Taliban is primarily a consequence of geopolitical rivalries rather than a unanimous rejection based on human rights concerns. The United States and its allies continue to leverage economic sanctions and diplomatic isolation as tools to prevent Taliban legitimacy, while China and Russia engage with the Taliban pragmatically to expand their influence in the region. South

Asian actors, particularly India and Pakistan, have pursued policies aligned with their broader strategic imperatives, further complicating a unified international stance. Middle Eastern actors' divergent approaches reflect their unique economic and political interests. Given the absence of a cohesive global position, the Taliban's quest for legitimacy remains uncertain. While economic incentives and security cooperation drive selective engagement, the lack of official recognition limits Afghanistan's reintegration into the international system. This situation exacerbates Afghanistan's economic struggles, prolongs its humanitarian crisis, and fuels regional instability. Future diplomatic efforts must address geopolitical competition to foster a more coordinated international approach. Recognizing the influence of strategic rivalries in shaping policies toward the Taliban is crucial for policymakers seeking a stable and pragmatic resolution to Afghanistan's international isolation.

Funding

This article is the result of the doctoral thesis of the first author at University of Mohaghegh Ardabili.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

References

- 1) Alaverdov, E. (2022). The importance of regional triangular-India-Pakistan-Afghanistan and Russian interests in the region. *Journal of Education Culture and Society*, 13(2), 85–94. <https://doi.org/10.15503/jecs2022.2.85.94>
- 2) Amaritasari, A., & Sugiharto, B. (2022). Geopolitical Rivalries and State Legitimacy: A Case Study of Afghanistan under the Taliban Regime. *Journal of International Relations*, 34(2), 145–167. <https://doi.org/10.18196/jmh.v30i1.16020>
- 3) Azizi, Sattar. (2021). Recognition of the Islamic Emirate of Afghanistan (Taliban) from the Perspective of International Law. *International Studies Quarterly*, 18(2), 7-22. [Persian]
- 4) Bakhsh, R. (2024). Tehrik-e-Taliban Pakistan's (TTP) threat spectrum: Assessing Pakistan's counter-terrorism policy in post-US withdrawal era. *Journal of Asian Development Studies*, 13(2), 169-180. <https://doi.org/10.62345/jads.2024.13.2.14>
- 5) Banerjee, A. (2023). The Resurgent Taliban: Implications for the Geo-Strategic Scenario in South Asia. *International Journal for Multidisciplinary Research (IJFMR)*, 5(3), 1–10. <https://doi.org/10.36948/ijfmr.2023.v05i03.3749>
- 6) Barrech, D. M., Chohan, Z. A., & Naru, N. A. (2021). The Taliban takeover in Afghanistan: Where does China stand? *Geopolitics Journal*, (Publication pages 67–94). DOI:10.55733/jpcs.v2i1.7
- 7) Essar, M. Y., Ashworth, H., & Nemat, A. (2022). Addressing the humanitarian crisis in Afghanistan through 10 billion Afghani assets: What are the challenges and opportunities at hand? *Globalization and Health*, 18(1), <https://doi.org/10.1186/s12992-022-00868-8>
- 8) Fukuyama, F. (1992). The End of History and the Last Man. *Political Theory Journal*, 19(4), 67–89.
- 9) Giandjian, M. (2023). Russian involvement in frozen conflicts of the post Soviet space as a means of geopolitical positioning. *Governance: The Political Science Journal at UNLV*, 7(1), Article 3. <https://digitalscholarship.unlv.edu/governance-unlv/vol7/iss1/3>

- 10) Gilley, B. (2006). The meaning and measure of state legitimacy: Results for 72 countries. *European Journal of Political Research*, 45(3), 499–525. https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2006.00307.x?utm_source=chatgpt.com
- 11) Ikenberry, G.J. (2001). After Victory: Institutions, Strategic Restraint, and the Rebuilding of Order after Major Wars. *World Politics Quarterly*, 54(1), 45–89. <https://doi.org/10.2307/j.ctt7t1s5>
- 12) Jackson, A. & Weigand, J. (2023). Social Media and Political Legitimacy: The Taliban's Online Strategy for Recognition. *Media and Politics Quarterly*, 9(4), 201–220. <https://doi.org/10.1525/curh.2019.118.807.143>
- 13) Khan, A., & Durrani, A. (2024). The future of Afghanistan under Taliban-led regime: Challenges and likely scenarios. *Liberal Arts and Social Sciences International Journal (LASSIJ)*, 8(1), 1–21. <https://doi.org/10.47264/idea.lassij/8.1.1>
- 14) Koesel, K. J. (2014). Religion and authoritarianism: Cooperation, conflict, and the consequences. Cambridge University Press, 17(1), 55–74. <https://doi.org/10.1017/S175504831500036X>
- 15) Kovalev, A. et al. (2017). Geopolitical Competition and State Sovereignty in Central Asia: Implications for Afghanistan's Stability. *Eurasian Studies Journal*, 25(4), 24–48. <https://tinyurl.com/2p8vnr5e>
- 16) Krasner, S. D. (1999). Sovereignty: Organized hypocrisy. Princeton University Press, 22(2), 123–150.
- 17) Manish, & Kaushik, P. (2024). Regime, Region and Reputation: Understanding China's Multilevel Engagement in Afghanistan. *Jadavpur Journal of International Relations*, 28(1), 52–81. <https://doi.org/10.1177/09735984251327816>
- 18) Mawardi, I., Lutfirahman, & Idayanti, U. N. (2022). Politik Kekerasan Taliban Di Afghanistan: Telaah Historis-Sosiologis Perspektif Weberian [The Taliban Politics of Violence in Afghanistan: A Weberian Historical-Sociological Perspective]. *Jurnal Tapis: Teropong Aspirasi Politik Islam*, 18(2), 39–59. DOI: <https://doi.org/10.24042/tps.v18i2.12160>
- 19) Mazzucco, L. J. M., & Alexander, K. P. (2024). Saudi and Qatari engagement with Afghanistan: Driving factors and foreign policy concerns. *Journal of South Asian and Middle Eastern Studies*, 48(1), 47–69. <https://doi.org/10.1353/jsa.2024.a970317>
- 20) Mearsheimer, J. J. (2001). The tragedy of great power politics. New York, NY: W. W. Norton & Company, 27(1), 45–78.
- 21) Milani, A. (2006). The Legitimacy of the Taliban Regime: A Historical Perspective. *Journal of Historical Studies*, 27(1), 10–25. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3913466>
- 22) Mohahed, Mohammad Ali. (2002). In the Air of Truth and Justice: From Natural Rights to Human Rights. Tehran: Karnama Publishing. [Persian]
- 23) Muraviev, A. D. (2022, November). Russia's views on and initial responses to the 2021 strategic retake of Afghanistan by the Taliban. *Journal of Asian Security and International Affairs*, 9(6), Article 234779702211331. <https://doi.org/10.1177/23477970221133145>
- 24) Nasrat, K. (2025). Recognition of the Taliban government from the perspective of international law. *Selçuk Law Review*, 33(2), 1041–1058. https://dergipark.org.tr/en/pub/suhfd/issue/93157/1588207?utm_source=chatgpt.com
- 25) Nijat, A., Hamdard, N. M., & Hikmat, S. A. H. (2023). Legitimacy, international recognition and the Taliban. *International Journal of Contemporary Issues in Social Sciences*, 2(4), 361–368. https://ijciss.org/index.php/ijciss/article/view/156?utm_source=chatgpt.com
- 26) Pati, S. S. (2023). Taliban's return to power in Afghanistan: Implications for Asia. *Vidyawarta: International Multilingual Research Journal*, 43(3), 45–52, 10(2), 20–35. https://www.academia.edu/105222124/Taliban_s_Return_to_Power_in_Afghanistan_Implications_for_Asia
- 27) Pfeiffer, J. (2010). Afghanistan – Ein langer Weg zur Rechtsstaatlichkeit [Afghanistan – A long way to the rule of law], *Sicherheit und Frieden*, 28(3), 175–179. <https://www.nomos-elibrary.de/document/download/pdf/uuid/94eb50b3-6c22-3281-9311-d0cabef106b4>

- 28) Qazi Zada, S., Saboor, A., & Rahim, A. (2024). The Taliban and women's human rights in Afghanistan: The way forward. *International Journal of Human Rights*, 28(10), 1687-1722. <https://doi.org/10.1080/13642987.2024.2369584>
- 29) Ranjbarian, Amirhossein, & Farahzad, Mahsa. (2015). The evolution of state formation elements: From effectiveness to legitimacy? *Journal of Public Law Studies (University of Tehran)*, 45(2), 255-272. [Persian]
- 30) Riecke, H. (2013). Partners for stability: Afghanistan's neighbors and regional cooperation. *Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik*. https://dgap.org/system/files/article_pdfs/2013_01_riecke_etal_afghanistan_einl.pdf
- 31) Russia Recognized the Taliban Government in Afghanistan," Islamic Republic News Agency, July 4, 2025, URL[Persian] <https://irna.ir/xjTYnN>
- 32) Savaari, Akbar; Rahmatifar, Samaneh; Zarneshan, Shahram. (2022). The legitimacy of the Taliban government from the perspective of international law. *Quarterly Journal of New Achievements in Public Law*, 2(18), 82-101. [Persian]
- 33) Shafiee, Nozar. (2012). India's Approach towards Afghanistan after September 11, 2001. *Geopolitics Quarterly*, 8(2), 125-152. [Persian]
- 34) Shimada, H. (2025). Aid paradox for unrecognized governments: The Taliban and aid. *Development Policy Review*, 43(3), 1-14. <https://doi.org/10.1111/dpr.70008>
- 35) Swarna, S. S., & Akter, T. (2024, January 4). Rejuvenated ascendancy of Taliban in Afghanistan examined through international legal lenses. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 7(1), 1099-1132. <https://dx.doi.org/10.47772/IJRISS.2023.7012083>
- 36) Telenko, O., & Prysiazniuk, Y. (2021). Cursory viewpoint on Transnistria as the focus of the Russian Federation policy. *Przegląd Strategiczny*, (14), 215-234. <https://doi.org/10.14746/ps.2021.1.13>
- 37) Trivedi, A. (2025). Topsy-Turvy journey of the Taliban recognition in international law: What next? *Asian Journal of International Law*, 15(2), 209-222. <https://doi.org/10.1017/S2044251324000304>
- 38) Tseun, Fernando. (2015). *Philosophy of International Law*. Translated by Mohsen Mohseni, 2nd edition. Tehran: Shahr Danesh Legal Research Institute. [Persian]
- 39) Ulrichsen, K. C. (2016). The politics of economic reform in Arab Gulf states. James A. Baker III Institute for Public Policy. <https://www.bakerinstitute.org/sites/default/files/2016-06/import/CME-GulfEconReform-060116.pdf>
- 40) Walton, O. E., Davies, T., Thrandardottir, E., & Keating, V. C. (2016). Understanding contemporary challenges to INGO legitimacy: Integrating top-down and bottom-up perspectives. *Voluntas*, 27(6), 2764-2786. <https://doi.org/10.1007/s11266-016-9768-2>
- 41) Weigand, F. (2017). Afghanistan's Taliban – Legitimate Jihadists or Coercive Extremists? *Journal of Intervention and Statebuilding*, 11(3), 359-381. <https://doi.org/10.1080/17502977.2017.1353755>
- 42) World Health Organization. (2024). Report on the health and humanitarian situation in Afghanistan under Taliban rule. Geneva, Switzerland: WHO.
- 43) Zabihollah Mujahid: Girls' schools will definitely reopen." Islamic Republic News Agency, 16 October 2022. [Persian] <https://isna.ir/xdMzSh>

تأثیر رقابت‌های ژئوپلیتیکی بر عدم پذیرش مشروعیت طالبان در سطح بین‌المللی

حسن کامران^۱   یاشار ذکی^۲، مهرداد صحرائی^۳

۱. استاد گروه جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. E: hkamran@ut.ac.ir

۲. دانشیار گروه جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. E: yzaki@ut.ac.ir

۳. دانشجوی دکترا جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. E: mehرداد.sahraei@ut.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

واژگان کلیدی:

طالبان
افغانستان
مشروعیت بین‌المللی
ژئوپلیتیک
بهرسمیت شناختن ثبات
منطقه‌ای

تحولات افغانستان پس از تسلط طالبان در سال ۲۰۲۱ م. به یکی از مسائل کلیدی در سیاست بین‌الملل تبدیل شده است. این گروه تلاش کرده جایگاه خود را به‌عنوان حاکم رسمی افغانستان تثبیت کند؛ اما مشروعیت بین‌المللی آن همچنان به رسمیت شناخته نشده است. پژوهش حاضر تأثیر رقابت‌های ژئوپلیتیکی را در عدم پذیرش رسمی طالبان بررسی کرده و نقش قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای را تحلیل می‌کند. رقابت میان آمریکا، اتحادیه اروپا، چین، روسیه و کشورهای منطقه مانند ایران، پاکستان و خلیج فارس مانعی برای به رسمیت شناختن طالبان بوده است. کشورهای غربی عمدتاً از تحریم و محدودیت‌های دیپلماتیک برای فشار بر طالبان استفاده کرده‌اند، در حالی که چین با اولویت منافع اقتصادی و امنیتی، رویکردی محتاطانه اتخاذ کرده و روسیه با به رسمیت شناختن رسمی طالبان گامی فراتر نهاده است. با این حال، مسائل عدم تشکیل دولت فراگیر، نقض حقوق بشر و نگرانی از حضور گروه‌های تروریستی مشروعیت طالبان را در نظام بین‌الملل تضعیف کرده است. بنابراین، تا زمانی که رقابت‌های ژئوپلیتیکی ادامه دارد و اجماع بین‌المللی شکل نگیرد، چشم‌انداز به رسمیت شناخته شدن طالبان در سطح جهانی نامشخص باقی می‌ماند. این پژوهش نشان می‌دهد که تحولات ژئوپلیتیکی و واکنش بازیگران جهانی کلید فهم روندهای آینده افغانستان است.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۶/۱۰

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۴/۰۷/۰۵

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۸/۰۹

تاریخ چاپ:

۱۴۰۴/۰۹/۰۱

استناد: کامران، حسن؛ ذکی، یاشار و صحرائی، مهرداد. (۱۴۰۴). تأثیر رقابت‌های ژئوپلیتیکی بر عدم پذیرش مشروعیت طالبان در سطح بین‌المللی، نشریه جغرافیا، (۸۶) ۲۳، ۱۴۵-۱۶۳.

 <http://doi.org/10.22034/jiga.2025.2070570.1440>

مقدمه و پیشینه

مشروعیت بین‌المللی طالبان همچنان موضوعی مناقشه‌برانگیز است که تحت تأثیر رقابت‌های ژئوپلیتیکی و منافع استراتژیک قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای قرار دارد. از زمان تسلط این گروه بر افغانستان در اوت ۲۰۲۱ م. دستیابی به شناسایی رسمی دیپلماتیک با موانع جدی مواجه بوده است. مخالفت گسترده‌ای از سوی کشورهای غربی، سازمان‌های بین‌المللی و برخی همسایگان افغانستان مشاهده می‌شود. اگر چه کشورهایی مانند چین و روسیه در زمینه‌های اقتصادی و امنیتی با طالبان همکاری دارند؛ اما همچنان از اعطای مشروعیت کامل به این گروه خودداری می‌کنند. نقض حقوق بشر، ضعف در حکمرانی و سابقه طولانی طالبان در ارتباط با گروه‌های تروریستی، مهم‌ترین عوامل در عدم پذیرش آن‌ها به‌عنوان دولت مشروع افغانستان محسوب می‌شوند (Amaritasari & Sugiharto, 2022:110).

رقابت‌های ژئوپلیتیکی، نحوه برخورد جامعه جهانی با طالبان را تحت تأثیر قرار داده است. قدرت‌های غربی، به‌ویژه ایالات متحده و اتحادیه اروپا از طریق تحریم‌های اقتصادی و تعلیق کمک‌های مالی، تلاش دارند طالبان را به پذیرش اصلاحات سیاسی از جمله ایجاد حکومتی فراگیر و رعایت حقوق بشر وادار کنند. در مقابل، چین و روسیه با اولویت دادن به ثبات منطقه‌ای و همکاری‌های اقتصادی، بدون حمایت از مدل حکمرانی طالبان به تعامل با این گروه پرداخته‌اند. علاوه بر این، بازیگران منطقه‌ای مانند پاکستان، ایران و برخی کشورهای حوزه خلیج فارس، بسته به ملاحظات امنیتی و اقتصادی خود، رویکردهای متفاوتی نسبت به طالبان اتخاذ کرده‌اند که این امر، وضعیت افغانستان را در نظام بین‌الملل پیچیده‌تر کرده است. مقایسه حاکمیت طالبان در دوره ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۱ م. با بازگشت مجدد آنان در سال ۲۰۲۱ م. نشان می‌دهد که اگر چه رهبری این گروه همچنان مبتنی بر اصول بنیادگرایی اسلامی سخت‌گیرانه است؛ اما شیوه حکمرانی و رویکرد آنان در حوزه دیپلماسی بین‌المللی دستخوش تغییراتی شده است. با وجود ارائه تضمین‌هایی در خصوص رعایت حقوق بشر طالبان همچنان ماهیتی اقتدارگرا و محدودکننده به‌ویژه در زمینه حقوق اقوام، مذاهب، زنان و سرکوب مخالفان سیاسی دارد. پیامدهای ژئوپلیتیکی بازگشت طالبان به قدرت، فراتر از مرزهای افغانستان امتداد یافته است. به‌عنوان مثال، روسیه در ابتدا با نگرانی به این تحول واکنش نشان داد و آن را تهدیدی برای امنیت آسیای مرکزی تلقی کرد. با این حال، مسکو در ادامه رویکردی عمل‌گرایانه در پیش گرفت و از طریق تعاملات دیپلماتیک با حکومت طالبان، تلاش کرد تا ثبات منطقه‌ای را حفظ کند (Muraviev, 2022:8). در ژوئن ۲۰۲۵ م. وزارت خارجه روسیه با صدور بیانیه‌ای رسماً طالبان را به رسمیت شناخت (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳ تیر، ۱۴۰۴).

از سوی دیگر چین نیز ضمن ابراز تمایل برای همکاری‌های اقتصادی، به‌ویژه در حوزه منابع معدنی افغانستان، بر ضرورت جلوگیری از سرایت فعالیت‌های افراط‌گرایانه به منطقه سین‌کیانگ تأکید کرده است. در بعد داخلی، بازگشت طالبان به قدرت منجر به تشدید بحران‌های اجتماعی و اقتصادی شده است. اقتصاد شکننده افغانستان، تحت تأثیر تحریم‌های بین‌المللی و مسدود شدن دارایی‌های خارجی این کشور، دچار رکود اقتصادی شدیدی شده است. عدم به رسمیت شناخته شدن طالبان از سوی جامعه جهانی، دسترسی آنان به کمک‌های مالی و سرمایه‌گذاری خارجی را محدود کرده که در نتیجه موجب افزایش بیکاری، بحران غذایی و بحران بهداشتی در کشور شده است. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، سیستم سلامت افغانستان به‌شدت آسیب دیده به نحوی که تنها یکی از هر پنج مرکز درمانی و بهداشتی در این کشور قادر به ارائه خدمات و پاسخگویی به نیازهای مردم است (WTO, 2024).

روبین^۱ (۲۰۲۲) در تحقیق خود به شدت نسبت به پیامدهای به رسمیت شناختن طالبان توسط جامعه بین‌المللی هشدار می‌دهد. او استدلال می‌کند که مشروعیت بخشی به طالبان نه تنها به معنای نادیده گرفتن ماهیت افراط‌گرایانه و سرکوبگرانه این گروه است؛ بلکه می‌تواند به الگویی خطرناک برای دیگر گروه‌های شبه‌نظامی و تروریستی در سراسر جهان تبدیل شود. روبین تأکید می‌کند که چنین رویکردی موجب تضعیف اصول بنیادین حقوق بشر از جمله حقوق زنان و اقلیت‌ها در افغانستان و در عین حال گسترش مشروعیت سیاسی برای بازیگرانی می‌شود که از راه‌های خشونت‌بار به قدرت رسیده‌اند.

میرزایی (۲۰۲۳) نیز به بررسی سیاست خارجی طالبان در دوره دوم حکمرانی آن‌ها پرداخته است. نویسنده نتیجه می‌گیرد که کسب مشروعیت بین‌المللی اولویت اصلی طالبان است؛ اما تضاد منافع قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای مانع موفقیت آن‌ها در این زمینه می‌شود. طالبان نتوانسته است با وجود تلاش‌ها و گفتمان‌های جدید، به رسمیت شناخته شود. نگرانی‌های امنیتی و حقوق بشری مانع از پذیرش طالبان به عنوان یک دولت مشروع شده است. وو^۲ (۲۰۲۲) با مطالعه رقابت‌های ژئوپلیتیکی کشورهای خاورمیانه و آسیای مرکزی در خصوص افغانستان پس از به قدرت رسیدن طالبان بررسی می‌کند که کشورهایی مانند ایران، قطر، ترکیه و امارات روابط اقتصادی و سیاسی با طالبان دارند؛ اما از شناسایی رسمی آن خودداری می‌کنند. این رقابت‌ها مانع از ایجاد اجماع بین‌المللی برای به رسمیت شناختن طالبان می‌شود. رقابت‌های منطقه‌ای به عنوان یکی از موانع اصلی شناسایی طالبان مطرح شده است.

با این تفاسیر هدف اصلی این مقاله، تحلیل و تبیین نقش رقابت‌های ژئوپلیتیکی در تداوم عدم پذیرش مشروعیت بین‌المللی حکومت طالبان از سوی جامعه جهانی است. با بازگشت طالبان به قدرت در پی خروج نیروهای خارجی از افغانستان، این گروه کوشیده است تا با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای و دیپلماسی عمومی، خود را به عنوان حکومتی کارآمد و باثبات در عرصه تأمین نظم و امنیت معرفی کند. استفاده هدفمند از شبکه‌های اجتماعی و تلاش برای برقراری ارتباط با برخی دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی، بخشی از استراتژی طالبان برای بازسازی مشروعیت و جلب حمایت خارجی بوده است. با این حال، شواهد موجود حاکی از آن است که این اقدامات حاصل تحولی بنیادین در ساختار حکمرانی یا رویکردهای سیاسی طالبان نبوده و بیشتر در راستای کسب مشروعیت بین‌المللی و جذب منابع مالی صورت گرفته است. هم‌زمان، تداوم نقض گسترده حقوق بشر، سرکوب مخالفان، محدودسازی آزادی رسانه‌ها و حذف نیروهای وابسته به دولت پیشین، واکنش‌های انتقادی متعددی را از سوی سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای مدافع حقوق بشر در پی داشته است، هر چند این انتقادات هنوز به اقدامات عملی و الزام‌آور منجر نشده‌اند (Jackson & Weigand, 2023:145). در این میان، رقابت‌های ژئوپلیتیکی میان قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی از جمله ایالات متحده، چین، روسیه، ایران و سایر بازیگران کلیدی به عنوان متغیری تعیین‌کننده در شکل‌گیری مواضع بین‌المللی در قبال طالبان ایفای نقش می‌کنند. این مقاله بر آن است تا با اتکا به نظریه‌های روابط بین‌الملل و بررسی مواضع و منافع متعارض بازیگران مذکور، نشان دهد که چگونه تلاقی رقابت‌های ژئوپلیتیکی با ملاحظات امنیتی و ایدئولوژیک، زمینه‌ساز استمرار وضعیت بلاتکلیف مشروعیت طالبان در نظام بین‌الملل شده است.

^۱ Barnett R. Rubin

^۲ Jenny Wu

مبانی نظری

مشروعیت دولت‌ها، چه در سطح داخلی و چه در سطح بین‌المللی، یکی از مؤلفه‌های اساسی در ایجاد نظم سیاسی و پذیرش آن در نظام جهانی محسوب می‌شود. اما این مشروعیت تنها به معیارهای هنجاری مانند حقوق بشر و حکمرانی مطلوب محدود نمی‌شود؛ بلکه رقابت‌های ژئوپلیتیکی نیز در تأیید یا رد مشروعیت حکومت‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای دارند. کشور افغانستان متأثر از موقعیت استراتژیک خود، همواره در کانون رقابت‌های قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای قرار داشته است. این رقابت‌ها، به‌ویژه در دوره اخیر، موجب عدم پذیرش بین‌المللی مشروعیت طالبان شده است. این چارچوب نظری با ترکیب دو نظریه «مشروعیت سیاسی» و «رقابت ژئوپلیتیکی» به تحلیل این موضوع می‌پردازد و بررسی می‌کند که چگونه این رقابت‌ها بر تصمیم‌گیری‌های جهانی در رابطه با پذیرش یا رد مشروعیت طالبان اثرگذار بوده‌اند.

نظریه مشروعیت سیاسی: حکومتی از نظر بین‌المللی مشروعیت دارد که به شیوه‌های مؤثر بر یک سرزمین معین فرمانروایی کند (تسون، ۱۳۹۴ : ۹۴). به بیان دیگر، از دیدگاه حقوق بین‌الملل، تنها معیار مشروعیت اقدامات یک دولت در قلمرو خود این بود که این اقدامات با حقوق و منافع سایر دولت‌ها در تضاد نباشد (موحد، ۱۳۸۱ : ۲۹۵). همچنین مشروعیت سیاسی به معنای پذیرش یک حکومت به‌عنوان نهادی قانونی و معتبر از سوی مردم (مشروعیت داخلی) و جامعه بین‌المللی (مشروعیت خارجی) است. مشروعیت داخلی طالبان وابسته به توانایی آن‌ها در تأمین امنیت، ارائه خدمات عمومی و جلب رضایت مردم است؛ اما سیاست‌های سرکوبگرانه علیه زنان، اقلیت‌ها و مخالفان سیاسی باعث کاهش مشروعیت داخلی آنان شده است. از سوی دیگر، مشروعیت خارجی از طریق پذیرش بین‌المللی تعیین می‌شود که معمولاً بر پایه معیارهایی مانند رعایت حقوق بشر و تعاملات دیپلماتیک سنجیده می‌شود (Gilley, 2006:501).

در نتیجه، نظریه مشروعیت سیاسی نشان می‌دهد که چرا جامعه بین‌المللی در پذیرش طالبان تردید دارد؟ اما این نظریه بدون در نظر گرفتن رقابت‌های ژئوپلیتیکی ناقص خواهد بود. البته در نظم جهانی معاصر، مشروعیت حکومت‌ها صرفاً بر مبنای معیارهای حقوقی و هنجارهای اخلاقی تعریف نمی‌شود؛ بلکه به نحو چشمگیری از دینامیک‌های قدرت و ساختارهای مسلط بین‌المللی تأثیر می‌پذیرد. پژوهش‌های نوین حاکی از آن است که دولت‌هایی نظیر روسیه و چین با هدف به چالش کشیدن انحصار گفتمان مشروعیت‌ساز غربی، تلاش دارند تا مفاهیمی همچون ثبات سیاسی، اصل حاکمیت ملی و مقابله با مداخلات خارجی را به‌عنوان شاخص‌های بدیل مشروعیت مطرح سازند (Koesel, 2014:157). در چنین شرایطی، رقابت‌های ژئوپلیتیکی میان قدرت‌های بزرگ به عامل تعیین‌کننده‌ای در سنجش مشروعیت بازیگران سیاسی بدل شده‌اند، به‌گونه‌ای که اصول حقوق بین‌الملل بیش از پیش تحت‌الشعاع ملاحظات قدرت‌محور قرار می‌گیرند. در این راستا، تحلیل نظم جهانی در چارچوب چندقطبی نیز نشان می‌دهد که در غیاب یک هژمون مسلط، مشروعیت دیگر از طریق نهادهای بین‌المللی مبتنی بر اجماع جهانی حاصل نمی‌شود؛ بلکه غالباً از رهگذر اجماع‌های منطقه‌ای، رقابت‌های قدرت و ملاحظات ژئواستراتژیک شکل می‌گیرد. در نتیجه کشورهای با ظرفیت‌های محدودتر، نظیر افغانستان، به عرصه‌های واگرایی و رقابت میان قدرت‌های بین‌المللی تبدیل می‌شوند که در آن مشروعیت نهادهای حاکم تابعی از مناسبات قدرت و منافع بازیگران خارجی است. علاوه بر این، تحلیل واکنش قدرت‌های غربی به بحران‌هایی نظیر جنگ اوکراین نیز بیانگر آن است که ارزیابی مشروعیت کشندگان بین‌المللی توسط این قدرت‌ها نه بر مبنای معیارهای جهان‌شمول و ایستا؛ بلکه در چارچوب منافع راهبردی و ملاحظات ژئوپلیتیکی انجام می‌پذیرد. این امر دلالت بر آن دارد که مفهوم مشروعیت در نظم جهانی معاصر واجد ماهیتی سیال، منازعه‌آمیز و مبتنی بر تعامل نیروهای ساختاری و عامدانه است (Walton et al., 2016:12).

جدول ۱. مقایسه تأثیر مشروعیت سیاسی و رقابت ژئوپلیتیکی بر پذیرش بین‌المللی حکومت‌ها

ردیف	مؤلفه	نظریه مشروعیت سیاسی	نظریه رقابت ژئوپلیتیکی	نقاط تلاقی
۱	مبنای مشروعیت	رعایت معیارهای قانونی، هنجاری	منافع استراتژیک، رقابت قدرت‌ها، موازنه	مشروعیت تحت تأثیر منافع ژئوپلیتیکی
۲	معیارهای ارزیابی	حقوق بشر، حاکمیت قانون، دیپلماسی	منافع ملی، امنیت، نفوذ منطقه‌ای	نادیده‌گرفتن هنجارها به‌دلیل استراتژیک
۳	نقش بازیگران	سازمان‌های بین‌المللی، دولت‌ها، جامعه مدنی	دولت‌های مقتدر، ائتلاف‌های منطقه‌ای	نقش هنجاری و استراتژیک دولت‌ها در مشروعیت‌بخشی
۴	تأثیر بر طالبان	عدم پذیرش جهانی متأثر از عدم رعایت معیارهای حقوقی	رقابت قدرت‌ها سد مشروعیت طالبان	تعامل محدود با طالبان، بدون رسمیت

منبع: (از نگارندگان، ۱۴۰۴)

از طرف دیگر بحث شناسایی مکمل مشروعیت است؛ که این شناسایی توسط دولت‌ها از نظر ماهیت دارای دو جنبه سیاسی و حقوقی است. از دیدگاه سیاسی، شناسایی یک کشور نشان‌دهنده تمایل آن به برقراری روابط با دولت جدید است. بنابراین، تا زمانی که یک دولت، دولت دیگر را به‌صورت صریح یا ضمنی به رسمیت نشناسد، با آن وارد تعامل نخواهد شد. از نظر حقوقی، شناسایی به این معناست که کشور شناسایی‌کننده بر این باور است که دولت جدید تمامی شرایط لازم برای عضویت در جامعه بین‌الملل و پایبندی به حقوق و تعهدات بین‌المللی را دارا می‌باشد (رنجبریان و فرحزاد، ۱۳۹۴: ۲۶۰).

در جدول ۱. رابطه بین مشروعیت سیاسی و رقابت ژئوپلیتیکی بر مبنای تحلیل تقاطعی مؤلفه‌های کلیدی هر دو نظریه برقرار شده است که نشان می‌دهد چگونه مؤلفه‌های نظریه رقابت ژئوپلیتیکی (مانند منافع قدرت‌ها، رقابت منطقه‌ای و ملاحظات امنیتی) در عمل بر برداشت‌ها و معیارهای مشروعیت سیاسی تأثیر می‌گذارند و حتی گاه آن‌ها را تضعیف یا بازتعریف می‌کنند.

نظریه رقابت ژئوپلیتیکی: رقابت ژئوپلیتیکی مفهومی است که دلالت بر وضعیت پویایی دارد که در آن دولت‌ها و حاکمیت‌های ملی در فرآیندی مستمر به منظور تعمیق و تحکیم منافع استراتژیک خود وارد عرصه تقابل و کشمکش می‌شوند و درصدد تغییر آرایش نظم مستقر به نفع خویش هستند. تلاقی منافع میان دولت - ملت‌ها یا ائتلاف‌های ژئوپلیتیکی بر مبنای استراتژی تثبیت موقعیت و بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی در مناسبات بین‌المللی تعریف می‌شود (Kovalev et al., 2017: 24).

برخی دیگر رقابت ژئوپلیتیکی را پیامد تضاد میان الگوهای متنوع حکمرانی ملی قلمداد می‌کند، با این وجود دیگر نظریه‌پردازان آن را محصول مواجهه میان بازیگران دولتی برای کسب هژمونی اقتصادی و تسلط بر منابع راهبردی و شبکه‌های نفوذ اطلاعاتی می‌دانند. این رهیافت به وجود ظرفیت بالقوه جهت تحمیل اراده و اعمال فشار در تعاملات متقابل ژئوپلیتیکی اشاره دارد. رقابت در این بستر، متکی بر موازنه نسبی قدرت میان بازیگران است، به نحوی که دولت‌ها با لحاظ منافع متعارض، در پی جلوگیری از دسترسی رقبا به منابع و فرصت‌های استراتژیک برمی‌آیند و از ابزارهای متنوعی برای تحدید دامنه کنش‌های طرف مقابل بهره می‌برند. رقابت‌های ژئوپلیتیکی میان قدرت‌های بزرگ مانند ایالات متحده، چین و روسیه، و همچنین بازیگران منطقه‌ای مانند پاکستان، ایران و هند، نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های مربوط به مشروعیت طالبان ایفا می‌کند (Mearsheimer, 2001:45).

کشورها بر اساس ملاحظات و منافع ملی خود تصمیم‌گیری می‌کنند که طالبان را به رسمیت بشناسند یا از به رسمیت شناختن آن خودداری کنند. برای مثال، چین به دلیل منافع اقتصادی و امنیتی در افغانستان به همکاری با طالبان تمایل دارد، در حالی که ایالات متحده به دلیل مسائل حقوق بشری و تهدیدات امنیتی مخالف این گروه است.

رقابت‌های منطقه‌ای و ایدئولوژیک بر تعاملات جهانی با طالبان سایه افکنده است. پاکستان با بهره‌گیری از طالبان در پی تعمیق نفوذ خود در افغانستان است، در حالی که هند، به دلیل نگرانی از گسترش نفوذ اسلام‌آباد، رویکردی محتاطانه در پیش گرفته است. در همین حال، کشورهای غربی به عنوان حامیان ارزش‌های لیبرال دموکراسی، نظام‌های سیاسی که با این اصول مخالف باشند را به رسمیت نمی‌شناسند (Fukuyama, 1992:5). این موازنه قوای ژئوپلیتیکی و ایدئولوژیک موجب شده است که جامعه بین‌المللی نتواند رویکردی هماهنگ در قبال طالبان اتخاذ کند. برخی دولت‌ها با لحاظ منافع استراتژیک خود، مستقل از معیارهای مشروعیت بین‌المللی وارد تعامل با این گروه شده‌اند.

تأثیر رقابت ژئوپلیتیکی بر مشروعیت سیاسی: مشروعیت در نظام بین‌الملل متأثر از رقابت‌های ژئوپلیتیکی

است. هر چند معیارهای جهانی آن بر حقوق بشر و حاکمیت قانون استوار است، اما منافع استراتژیک برخی کشورها سبب تفسیر انعطاف‌پذیر این معیارها شده است (Krasner, 1999:124). این امر موجب شده تا برخی بازیگران بین‌المللی، مشروعیت طالبان را نه بر اساس استانداردهای جهانی؛ بلکه از منظر موازنه قوا ارزیابی کنند. رقابت‌های ژئوپلیتیکی باعث شکاف میان قدرت‌های بزرگ شده است. چین روابط عمل‌گرایانه‌ای با این گروه برقرار کرده و در حال بررسی مشروعیت سیاسی طالبان است. روسیه با محوریت منافع امنیتی و اقتصادی خود طالبان را به رسمیت شناخته، در حالی که غرب با تکیه بر معیارهای دموکراتیک از شناسایی این گروه خودداری کرده است؛ تقابلی که دو راهبرد کلان قدرت‌های بین‌المللی یعنی ایجاد نظم نهادی پایدار مبتنی بر قواعد و پیگیری منافع ملی کوتاه‌مدت را نمایان می‌سازد (Ikenberry, 2001:55). از سوی دیگر، برخی کشورها از عدم مشروعیت طالبان به عنوان ابزاری برای فشار دیپلماتیک و اقتصادی استفاده کرده‌اند. تحریم‌ها و محدودیت‌های مالی، تلاش‌هایی برای تغییر رفتار طالبان بدون پذیرش معیارهای جهانی مشروعیت محسوب می‌شوند (Essar, et al., 2022: 6). در نتیجه، رقابت‌های ژئوپلیتیکی موجب پیچیدگی فرآیند مشروعیت‌بخشی به طالبان شده است.

مورد پایانی اینکه مشروعیت بین‌المللی طالبان متغیر وابسته‌ای است که به پذیرش یا رد آن از سوی دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی بستگی دارد. متغیرهای مستقل شامل مشروعیت داخلی (حمایت مردمی، امنیت، خدمات عمومی، حقوق بشر)، مشروعیت خارجی (پذیرش دیپلماتیک، تعاملات بین‌المللی، رعایت استانداردهای حقوق بشر)، رقابت‌های ژئوپلیتیکی (میان قدرت‌های بزرگ و بازیگران منطقه‌ای) و منافع استراتژیک کشورها (روابط اقتصادی، امنیتی و دیپلماتیک) است که بر سیاست خارجی تأثیر می‌گذارند.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر به صورت کتابخانه‌ای و با توجه به مطالب و منابع موجود توصیفی - تحلیلی است. در روش کتابخانه‌ای از مطالعه متون، مقاله‌ها، سایت‌ها و غیره استفاده شده است. شیوه تحلیل مطالب به صورت کیفی موردی است.

بحث و یافته‌ها

جامعه بین‌المللی تاکنون به دلیل نگرانی‌های گسترده درباره نقض حقوق بشر، فقدان مشروعیت دموکراتیک و ارتباط طالبان با گروه‌های تروریستی از به رسمیت شناختن این گروه به عنوان حکومت مشروع افغانستان خودداری کرده است. در

همین راستا، بازگشت طالبان به قدرت باعث رونق مجدد مدارس مذهبی مروج اندیشه‌های بنیادگرایانه شده و زمینه گسترش تفکرات سخت‌گیرانه را فراهم خواهد کرد (عزیزی، ۱۴۰۰: ۱۹).

اگر چه پس از تسلط طالبان در اوت ۲۰۲۱ م. تنها روسیه به طور رسمی حکومت آنان را به رسمیت شناخت؛ اما برخی کشورها به منظور تعاملات دیپلماتیک و کمک‌های بشردوستانه، با این گروه ارتباط برقرار کرده‌اند. یکی از مهم‌ترین عوامل عدم شناسایی طالبان، کارنامه حقوق بشری این گروه به‌ویژه در حوزه حقوق اقوام، مذاهب، زنان و آزادی‌های سیاسی است. تحت حاکمیت طالبان، اقوام و مذاهب از صحنه سیاسی و اقتصادی کشور به حاشیه رانده شده و تبعیض‌های مختلفی نیز متحمل شده که گاهی تا کوچ اجباری نیز کشیده شده است. زنان نیز به‌طور سیستماتیک از آموزش، اشتغال و مشارکت در عرصه عمومی محروم شده‌اند. بسیاری از دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی، این سیاست‌ها را مغایر با استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر می‌دانند، امری که به دشوار شدن روند مشروعیت‌بخشی دیپلماتیک به حکومت طالبان انجامیده است. علاوه بر این، طالبان همچنان به سرکوب مخالفان سیاسی، محدود کردن آزادی رسانه‌ها و اعمال خشونت‌های انتقامی علیه مقامات دولت پیشین و فعالان جامعه مدنی ادامه داده است. عامل مهم دیگر، ارتباط تاریخی و مداوم طالبان با سازمان‌های تروریستی است. این گروه برای مدت طولانی پناهگاه و حامی شبکه‌هایی مانند القاعده و سایر گروه‌های شبه‌نظامی مرتبط بوده است و همین مسئله موجب نگرانی بسیاری از کشورها شده است که به رسمیت شناختن طالبان، به طور غیرمستقیم مشروعیت‌بخشیدن به ایدئولوژی‌های افراط‌گرایانه تلقی می‌شود (Mawardi, et al., 2022: 11).

اگر چه طالبان وعده داده که از خاک افغانستان برای فعالیت‌های تروریستی بین‌المللی استفاده نخواهد شد؛ اما بسیاری از دولت‌ها به دلیل سابقه عهدشکنی‌های پیشین این گروه، نسبت به این تعهدات تردید دارند. عدم قطع کامل روابط طالبان با گروه‌های افراطی، مشروعیت بین‌المللی آنان را بیش از پیش تضعیف کرده است. از منظر حقوق بین‌الملل، شناسایی یک دولت صرفاً به کنترل سرزمینی آن محدود نمی‌شود؛ بلکه به میزان مشروعیت و پایداری آن به اصول و هنجارهای بین‌المللی نیز بستگی دارد. بسیاری از کشورها از اصل «مشروعیت دموکراتیک» پیروی می‌کنند، به این معنا که تنها دولت‌هایی که از طریق فرآیندهای قانونی و دموکراتیک تشکیل شده‌اند، شایسته شناسایی رسمی هستند. از آنجا که طالبان از طریق قدرت‌گیری نظامی، و نه از طریق انتخابات یا انتقال قانونی قدرت، کنترل افغانستان را در دست گرفتند، به رسمیت شناختن این حکومت از منظر حقوق بین‌الملل با چالش‌های جدی روبه‌رو است (Weigand, 2017:361). با وجود این موانع، برخی کشورها، به ویژه چین و روسیه، روابط دیپلماتیک خود را با طالبان حفظ کرده‌اند و در اولویت‌بندی سیاست‌های خود، ثبات منطقه‌ای و منافع اقتصادی را بر ملاحظات حقوق بشری ترجیح داده‌اند.

نگاه ژئوپلیتیکی و تأثیر رقابت‌ها بر پذیرش مشروعیت: بازگشت طالبان به قدرت در افغانستان، رقابت‌های

ژئوپلیتیکی میان قدرت‌های بزرگ مانند ایالات متحده و چین، و همچنین بازیگران منطقه‌ای مانند پاکستان و هند را مجدداً احیا کرد. بی‌اعتمادی تاریخی و نگرانی‌های بین‌المللی، به ویژه پس از حکومت قبلی طالبان و مداخلات بین‌المللی، زمینه‌ساز عدم پذیرش طالبان به‌عنوان یک نهاد حکومتی مشروع است. علاوه بر این، نگرانی‌های مربوط به حقوق بشر، شمولیت و حکمرانی نیز مانع از به رسمیت شناختن آن‌ها شده است. وعده‌های طالبان برای اصلاحات و میانه‌روی نتوانسته است نظرات منفی جامعه جهانی را تغییر دهد و از سوی دیگر مدل حکمرانی طالبان نیز یک چالش جدی است. این گروه نتوانسته است ساختار حکومتی منسجمی ارائه دهد که قادر به جلب اعتماد بین‌المللی باشد. سیاست‌های انحصارگرایانه طالبان و حذف گروه‌های قومی و زنان از ساختار حکومتی، نگرانی‌های جدی از منظر حقوقی و آکادمیک درباره ثبات بلندمدت این گروه ایجاد کرده است. در نتیجه، طالبان به‌عنوان یک حکومت اقتدارگرا که از پذیرش بسیاری از اصول حکمرانی دموکراتیک سر

باز می‌زند، با فقدان مشروعیت گسترده در سطح بین‌المللی روبه‌رو شده است. این مسئله باعث شده بسیاری از کشورها از به رسمیت شناختن حکومت طالبان خودداری کرده و آن را از نظر قانونی و مردمی نامشروع تلقی کنند.

درگیری داخلی در میان جناح‌های مختلف طالبان نیز به بحران مشروعیت آن‌ها دامن زده و مانع از ایجاد حکومتی واحد و پایدار شده است. این بی‌ثباتی داخلی نه تنها تلاش‌های طالبان را برای دستیابی به مشروعیت بین‌المللی با مشکل مواجه کرده؛ بلکه بحران اقتصادی کشور را نیز تشدید کرده است. افغانستان با چالش‌های گسترده اقتصادی مواجه است که ناشی از ناتوانی طالبان در دسترسی به منابع مالی بین‌المللی است. امتناع جامعه جهانی از به رسمیت شناختن طالبان که متأثر از نگرانی‌ها در مورد امنیت و تروریسم است، دسترسی این کشور به منابع اقتصادی را دشوار نموده و بحران اقتصادی آن را عمیق‌تر کرده است. طالبان خود نیز فاقد برنامه‌ای کارآمد برای مقابله با این بحران‌ها است.

علیرغم تلاش‌های دیپلماتیک طالبان برای کسب حمایت بین‌المللی، شکاف‌های داخلی و چالش‌های ساختاری اقتصادی، همچنان به عنوان موانعی اساسی در راه دستیابی به مشروعیت در عرصه جهانی عمل می‌کنند. این واقعیت‌ها به ویژه در شرایطی که حل بحران‌های چندبعدی افغانستان مستلزم همکاری و تعامل گسترده با نهادهای بین‌المللی است بر پیچیدگی‌های فرآیند به رسمیت‌شناسی این گروه افزوده است (Pfeiffer, 2010:176).

راهبردهای دیپلماتیک طالبان: از زمان تسلط مجدد بر افغانستان در اوت ۲۰۲۱ م. طالبان تلاش‌های گسترده‌ای

برای کسب مشروعیت بین‌المللی آغاز کرده است تا جایگاه خود را در صحنه جهانی تثبیت کند. این اقدامات شامل تعامل با قدرت‌های بزرگ، تلاش برای کسب کرسی در سازمان ملل و اعمال تغییرات سیاسی به منظور جلب حمایت دولت‌های خارجی بوده است. با این حال، این تلاش‌ها با موانع قابل توجهی روبه‌رو شده است که عمدتاً به نگرانی‌های مربوط به حکمرانی، حقوق بشر و تعهدات مقابله با تروریسم مربوط می‌شود. یکی از مهم‌ترین اقدامات دیپلماتیک طالبان، تلاش برای کسب کرسی افغانستان در سازمان ملل متحد است. درخواست این گروه تاکنون مورد پذیرش قرار نگرفته است؛ زیرا جامعه بین‌المللی همچنان نسبت به میزان پایبندی طالبان به اصول و هنجارهای حقوق بین‌الملل از جمله احترام به حقوق بشر و تشکیل یک دولت فراگیر، تردید دارد (ساوری و دیگران، ۱۴۰۱: ۱۶). بسیاری از کشورها برای به رسمیت شناختن طالبان شرایطی از جمله تشکیل یک دولت فراگیر و احترام به حقوق بشر، به ویژه حقوق زنان، تعیین کرده‌اند. در واکنش به این امر، وزارت آموزش طالبان در سپتامبر ۲۰۲۱ م. اعلام کرد که مدارس متوسطه صرفاً برای دانش‌آموزان و معلمان مرد بازگشایی می‌شود، در حالی که دختران از تحصیل محروم شده و زنان ملزم به ماندن در خانه هستند. با این وجود، ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان این محدودیت را موقتی توصیف کرد و وعده داد که مدارس دخترانه پس از فراهم شدن شرایط بازگشایی خواهند شد؛ اما تاکنون این وعده عملی نشده است (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴ مهر، ۱۴۰۱).

با وجود این موانع، طالبان مسیرهای دیپلماتیک جایگزینی را دنبال کرده و روابط خود را با چین، روسیه و کشورهای منطقه مانند پاکستان و ایران تقویت کرده است. برخی کشورها، به ویژه چین، رویکردی عمل‌گرایانه در تعامل با طالبان در پیش گرفته‌اند و به منظور تأمین منافع اقتصادی و امنیتی خود، بدون اعطای مشروعیت رسمی با این گروه همکاری کرده‌اند. استراتژی چین بر تشویق طالبان به تشکیل یک دولت با ثبات متمرکز بوده و در عین حال از منابع افغانستان برای فرصت‌های سرمایه‌گذاری بهره‌برداری کرده است. تردید بین‌المللی در به رسمیت شناختن طالبان همچنین به نگرانی‌ها درباره ارتباط این گروه با سازمان‌های افراطی از جمله القاعده، مرتبط است. در حالی که طالبان وعده داده است که از خاک افغانستان برای فعالیت‌های تروریستی استفاده نخواهد شد؛ اما روابط طولانی‌مدت آن‌ها با گروه‌های جهادی، دولت‌های خارجی را نسبت به مشروعیت بخشی به این گروه محتاط کرده است. حضور گروه‌هایی مانند تحریک طالبان پاکستان (TTP)

و داعش خراسان (ISIS-K) نیز چالش‌های بیشتری برای کسب اعتبار بین‌المللی طالبان ایجاد کرده است (Banerjee, 2023:4).

چالش‌ها و موانع در مسیر پذیرش بین‌المللی طالبان: یکی از مهم‌ترین موانع در مسیر پذیرش بین‌المللی طالبان، نقض گسترده حقوق بشر و ضعف حکمرانی این گروه است. سیاست‌های محدودکننده طالبان علیه زنان، تمرکزگرایی در قدرت، فضایی مستبدانه ایجاد کرده است که مانع از تعامل بین‌المللی و مشروعیت سیاسی این گروه شده است. در کنار محدودیت‌های اجتماعی، سرکوب مخالفان سیاسی نیز از ویژگی‌های بارز حکمرانی طالبان محسوب می‌شود. رژیم‌های خودکامه معمولاً با محدودیت آزادی‌های مدنی، جنبش‌های مخالف را سرکوب می‌کنند. طالبان نیز از این الگو پیروی کرده و هرگونه اعتراض داخلی را سرکوب کرده است که موجب شده مشروعیت بین‌المللی این گروه همچنان زیر سوال رود. افزون بر این، تمرکز قدرت در دست گروهی خاص و حذف اپوزیسیون سیاسی در افغانستان، چشم‌انداز دستیابی به حکمرانی فراگیر را دشوار ساخته است. در بسیاری از حکومت‌های اقتدارگرا، زنان با محدودیت‌های قانونی و فرهنگی مواجه‌اند که مانع از مشارکت کامل آن‌ها در جامعه می‌شود. طالبان به طور سیستماتیک زنان را از تحصیل، اشتغال و مشارکت اجتماعی محروم کرده است که این اقدامات یکی از اصلی‌ترین دلایل عدم شناسایی بین‌المللی طالبان باقی مانده‌اند و کشورها همچنان مشروط به رعایت حقوق بشر و تشکیل دولت فراگیر از به رسمیت شناختن آن‌ها خودداری می‌کنند (Trivedi, 2025:210).

ایالات متحده و اروپا: ایالات متحده و کشورهای اروپایی همواره در سیاست‌های خارجی خود از ابزارهایی همچون تحریم‌های اقتصادی، انزوای دیپلماتیک و مسدودسازی دارایی‌ها برای تضعیف دولت‌های مورد مناقشه استفاده کرده‌اند. در این راستا، به رسمیت نشناختن طالبان نیز بخشی از راهبرد گسترده‌تر غرب برای کنترل تحولات افغانستان محسوب می‌شود. پس از تسلط طالبان بر افغانستان در سال ۲۰۲۱ م. آمریکا و اتحادیه اروپا از شناسایی رسمی این گروه خودداری کرده‌اند؛ چرا که طالبان نتوانسته است یک دولت فراگیر تشکیل دهد و همچنان سیاست‌های سرکوبگرانه‌ای علیه زنان، اقلیت‌ها و مخالفان سیاسی اعمال می‌کند. در این چارچوب، تحریم‌های مالی و محدودیت‌های دیپلماتیک به عنوان اهرم‌های فشار علیه طالبان مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

یکی از ملاحظات کلیدی در سیاست غرب نسبت به طالبان، رقابت‌های ژئوپلیتیکی با چین و روسیه است. برخلاف اروپا و آمریکا، این دو کشور تمایل بیشتری به برقراری روابط اقتصادی و امنیتی با طالبان دارند. با این حال، درون اتحادیه اروپا نیز دیدگاه‌های متفاوتی درباره تعامل با طالبان وجود دارد؛ برخی کشورها خواهان تعامل محدود با این گروه برای کاهش بی‌ثباتی در افغانستان هستند، در حالی که برخی دیگر سیاست سخت‌گیرانه‌تری در پیش گرفته‌اند. آمریکا نیز سیاستی دوگانه اتخاذ کرده است به نحوی که از یک‌سو طالبان را به رسمیت نمی‌شناسد؛ اما از سوی دیگر برای جلوگیری از افزایش نفوذ چین و روسیه، تعامل محدودی با این گروه دارد. افزون بر این، آمریکا با اعمال تحریم‌های اقتصادی و کنترل ذخایر مالی افغانستان، طالبان را تحت فشار قرار داده است تا آن‌ها را وادار به پذیرش شرایط بین‌المللی کند.

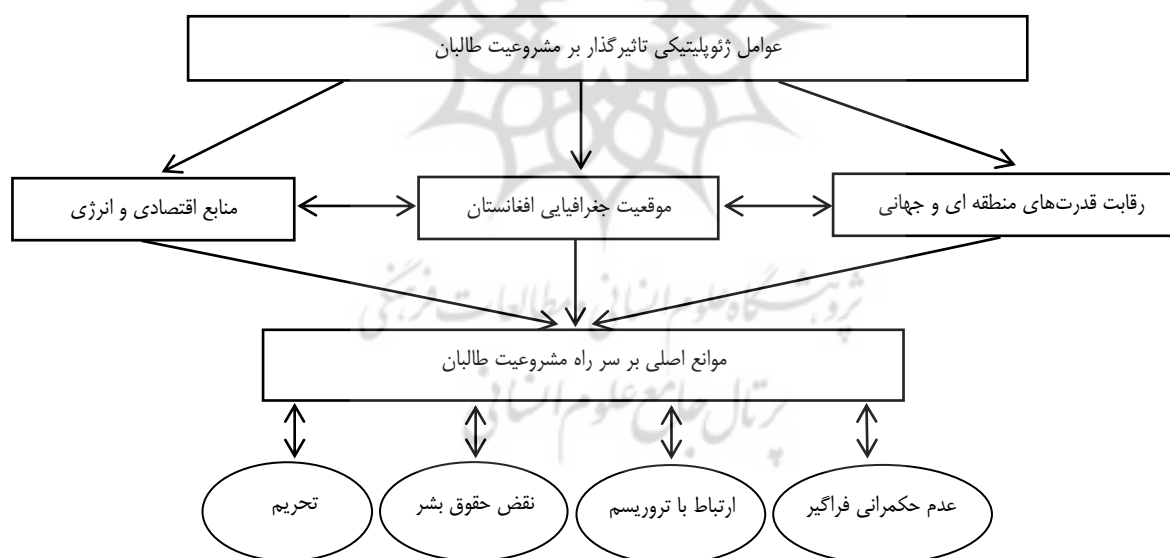
چالش‌های امنیتی و ارتباط طالبان با گروه‌های تروریستی: ایالات متحده و دولت‌های غربی در این خصوص رویکردی محتاطانه اتخاذ کرده‌اند که ریشه در ملاحظات امنیتی و راهبردی دارد. یکی از مهم‌ترین عوامل بازدارنده در این زمینه، تداوم روابط طالبان با گروه‌های تروریستی نظیر القاعده و داعش است. همکاری تاریخی طالبان با القاعده، به‌ویژه حمایت از اسامه بن لادن و نقش این گروه در حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ م. یکی از موانع اصلی پذیرش دیپلماتیک طالبان محسوب می‌شود. با وجود توافق‌نامه دوحه و تعهدات طالبان مبنی بر قطع روابط با القاعده، شواهد نشان می‌دهد که این

ارتباط همچنان ادامه دارد، مضاف بر این روابط طالبان با داعش خراسان نیز شرایط جدیدی به معادلات امنیتی منطقه افزوده است. با این که این دو گروه رقیب یکدیگر محسوب می‌شوند؛ اما حملات داعش خراسان علیه غیرنظامیان و اهداف دیپلماتیک، چالش‌های امنیتی جدیدی برای افغانستان و منطقه ایجاد کرده است (Banerjee, 2023:5).

رویکردهای قدرت‌های جهانی، منطقه‌ای و سازمان‌ها به مشروعیت بین‌المللی طالبان

چین: این کشور پس از تسلط طالبان بر افغانستان، نگرشی محافظه‌کارانه اتخاذ نموده و به جای اقدام به شناسایی رسمی طالبان، اهتمام خود را بر گسترش تعاملات اقتصادی و همکاری‌های امنیتی متمرکز ساخته است. از مهم‌ترین محورهای همکاری میان دو کشور، طرح کمربند و جاده (BRI) است که چین با انگیزه ادغام افغانستان در این پروژه، اهتمام ورزیده است. طالبان نیز از این پروژه استقبال کرده؛ زیرا تحقق آن می‌تواند بسط و توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای وضعیت اقتصادی افغانستان را در پی داشته باشد. علاوه بر این، افغانستان دارای منابع غنی از مواد معدنی کمیاب همچون لیتیوم و مس است که برای صنایع چین اهمیت حیاتی دارد. چین تاکنون مذاکراتی با طالبان برای بهره‌برداری از این منابع انجام داده؛ اما نامنی و ضعف زیرساخت‌ها، پیشرفت این پروژه‌ها را کند کرده است (Manish & Kaushik, 2023:56).

چین همچنین نسبت به حضور گروه‌های شبه‌نظامی اویغور^۲ در افغانستان نگرانی‌هایی دارد و تلاش کرده است با طالبان به توافقاتی در زمینه مقابله با این گروه‌ها دست یابد. افزون بر این، خروج آمریکا از افغانستان خلأ قدرتی ایجاد کرده است که چین، پاکستان و روسیه سعی در پر کردن آن دارند. در این راستا، چین سیاستی عمل‌گرایانه اتخاذ کرده و تلاش دارد نفوذ خود را در افغانستان افزایش دهد، در حالی که از تقابل مستقیم با جامعه جهانی نیز اجتناب می‌کند (Pati, 2023:45).

شکل ۱. مدل ساختاری عوامل ژئوپلیتیکی و مشروعیت بین‌المللی طالبان

منبع: (ترسیم از نگارندگان، ۱۴۰۴)

روسیه: روسیه در قبال طالبان رویکردی عمل‌گرایانه و تدریجی اتخاذ کرده است که بر حفظ ثبات منطقه‌ای، مقابله با تهدیدات امنیتی و تأمین منافع ژئوپلیتیکی تمرکز دارد. همان‌طور که ذکر شد، این کشور در ژوئن ۲۰۲۵ م. طالبان را به‌عنوان

^۱ Belt And Road Initiative

^۲ Uyghurs

دولت افغانستان به رسمیت شناخته و همکاری‌های دیپلماتیک، امنیتی و اقتصادی خود را گسترش داده است. این کشور تلاش می‌کند با تأکید بر منافع مشترک و ثبات منطقه، نفوذ خود را در آسیای مرکزی افزایش دهد. از مهم‌ترین دلایل این رویکرد، جلوگیری از گسترش نفوذ ناتو و اتحادیه اروپا در فضای پسا شوروی است. روسیه از طریق تعامل گزینشی با این مناطق، یکپارچگی کشورهای چوون گرجستان، اوکراین و مولداوی با غرب را محدود کرده و موقعیت خود را به‌عنوان قدرت مسلط منطقه‌ای حفظ می‌کند. مسکو با اعطای شناسایی رسمی و از طریق حمایت‌های نظامی، اقتصادی و سیاسی، سعی در حفظ حوزه نفوذ خود و پیشگیری از بی‌ثباتی در مناطق جدایی‌طلبی چون آبخازیا، اوستیای جنوبی^۲ و ترانس‌نیستریا^۳ دارد. در واقع روسیه با حفظ حضور مؤثر در صحنه افغانستان قصد دارد از افزایش نفوذ رقبای منطقه‌ای و فرماندهی‌های از جمله آمریکا و چین جلوگیری کند و جایگاه خود را به‌عنوان بازیگری کلیدی در معادلات امنیتی آسیای مرکزی تثبیت نماید (Telenko & Prysiazhniuk, 2021:216).

تاکتیک روسیه تا پیش از به رسمیت شناختن رسمی طالبان در ژوئن ۲۰۲۵ م. پیگیری سیاست «منازعات منجمد»^۴ بود، به گونه‌ای که این دولت‌ها را در وضعیتی وابسته نگاه داشته اما از به رسمیت شناختن رسمی آن‌ها اجتناب می‌کند. این استراتژی به مسکو امکان اعمال نفوذ را بدون تحمیل هزینه‌های دیپلماتیک و اقتصادی سنگین فراهم می‌آورد. در همین راستا، روسیه نقش ضامن امنیتی این مناطق را بر عهده گرفته و بدون درگیری مستقیم با غرب، نفوذ ژئوپلیتیکی خود را در منطقه اوراسیا تقویت کرده است (Giandjian, 2023:6).

پاکستان: به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی و ملاحظات امنیتی، پاکستان نقش کلیدی؛ اما پیچیده‌ای در افغانستان ایفا کرده است. یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های اسلام‌آباد، وضعیت امنیتی مرز مشترک با افغانستان است که به دلیل نفوذپذیری، محل درگیری‌های مداوم میان نیروهای امنیتی و گروه‌های شبه‌نظامی محسوب می‌شود. تحریک طالبان پاکستان (TTP)^۵ که از خاک افغانستان علیه پاکستان فعالیت می‌کند، یکی از نگرانی‌های عمده اسلام‌آباد است. در این راستا، پاکستان همواره سعی کرده میان تعامل با طالبان و حفظ ثبات داخلی خود موازنه ایجاد کند (Bakhsh, 2024:175). با این حال، تشدید تنش‌ها در اکتبر ۲۰۲۵ م. از جمله حملات سنگین هوایی پاکستان به مواضع تحریک طالبان در خاک افغانستان و وقوع درگیری‌های شدید مرزی، نشان داد که این موازنه تا چه اندازه شکننده است و چگونه تهدیدات فراملی می‌تواند به رویارویی مستقیم میان دو طرف بینجامد.

در داخل پاکستان، دیدگاه‌ها نسبت به حکومت طالبان یکسان نیست. برخی این گروه را شریکی راهبردی برای اسلام‌آباد می‌دانند، در حالی که دیگران نسبت به پیامدهای تقویت طالبان از جمله گسترش افراط‌گرایی و افزایش بحران پناهجویان، ابراز نگرانی می‌کنند. بار اقتصادی ناشی از میزبانی میلیون‌ها پناهجوی افغان، چالش‌هایی را برای سیاست‌گذاران پاکستانی ایجاد کرده است. پاکستان همچنین نقش میانجی در روند صلح افغانستان از جمله تسهیل مذاکرات میان طالبان و ایالات متحده ایفا کرده است. با این حال، این نقش با تردیدهایی همراه بوده و برخی دولت‌ها اسلام‌آباد را به اتخاذ سیاست «بازی دوگانه» متهم کرده‌اند؛ بدین معنا که پاکستان ظاهراً از صلح حمایت می‌کند؛ اما همچنان روابط خود را با طالبان حفظ کرده است (Nasrat, 2025:1048).

^۱ Abkhazia

^۲ South Ossetia

^۳ Transnistria

^۴ Frozen conflict

^۵ Tehrik Taliban Pakistan

جدول ۲. رویکردهای قدرت‌های جهانی، منطقه‌ای و سازمان‌ها به مشروعیت بین‌المللی طالبان

ردیف	کشورها و سازمان‌ها	نگرش به مشروعیت طالبان	ملاحظات
۱	چین	مثبت محتاطانه	تمایل به نفوذ اقتصادی و بهره‌برداری از منابع افغانستان
۲	روسیه	مثبت (طالبان را به رسمیت شناخت)	تمایل به مقابله با تهدیدات تروریستی و نفوذ غرب
۳	ایالات متحده	منفی	نگرانی از ارتباط طالبان با القاعده و نقض حقوق بشر
۴	پاکستان	مثبت	حمایت به دلیل منافع امنیتی در افغانستان
۵	هند	منفی	نگرانی از نفوذ پاکستان و تهدیدات امنیتی
۶	ایران	منفی محتاطانه	تمایل به ایجاد توازن در روابط منطقه‌ای و نگرانی از تروریسم
۷	کشورهای حوزه خلیج فارس	مثبت محتاطانه	تمایل به حفظ ثبات منطقه‌ای و سرمایه‌گذاری اقتصادی
۸	سازمان ملل	منفی	تلاش برای میانجی‌گری و نگرانی از وضعیت حقوق بشر
۹	سازمان همکاری شانگهای	مثبت محتاطانه	همکاری در مسائل امنیتی و اقتصادی با اعضای منطقه‌ای

منبع: (نگارندگان، ۱۴۰۴)

جمهوری اسلامی ایران: ج.ا.ایران سیاست‌های خود در افغانستان را بر اساس ملاحظات تاریخی، امنیتی و اقتصادی

تنظیم کرده و تلاش کرده است میان نفوذ ایدئولوژیک، ثبات منطقه‌ای و مهار ایالات متحده تعادل ایجاد کند (Milani, 2006:17). در دهه ۱۹۹۰ م. ایران رویکردی تقابلی علیه طالبان اتخاذ کرد؛ اما تحولات ژئوپلیتیکی اخیر از جمله خروج نیروهای آمریکایی، موجب تغییر در نگرش تهران شده است. علی‌رغم نگرانی‌های امنیتی و ایدئولوژیک، ایران در سال‌های اخیر رویکردی تاکتیکی در قبال طالبان اتخاذ کرده است. امنیت مرزی و هیدروپلیتیک از اولویت‌های اصلی ایران محسوب می‌شود. استمرار قاچاق مواد مخدر، فعالیت شبکه‌های شبه‌نظامی و مهاجرت غیرقانونی، چالش‌هایی مزمن و چندلایه برای ثبات و امنیت ملی تهران پدید آورده‌اند. در همین راستا، ایران در کنترل مرزها و همکاری‌های امنیتی با افغانستان سرمایه‌گذاری کرده؛ اما ناامنی همچنان چالشی اساسی باقی‌مانده است.

از منظر اقتصادی، ایران تلاش دارد افغانستان را در شبکه تجاری منطقه‌ای خود پیوند دهد. سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های افغانستان، توسعه روابط تجاری با هرات و تقویت مسیرهای ترانزیتی، از جمله سیاست‌های تهران در این راستا بوده است. با این حال، تحریم‌های آمریکا مانع از گسترش تعاملات اقتصادی میان دو کشور شده است. ایران همچنین با استفاده از سیاست نیروهای نیابتی، سعی در حفظ نفوذ خود در افغانستان داشته است. گزارش‌هایی از حمایت ایران از گروه‌های مختلف افغان با هدف مدیریت تهدیدات امنیتی و جلوگیری از تثبیت انحصاری قدرت طالبان منتشر شده است (Riecke, 2013:12).

این سیاست که بر مبنای الگوی سستی تهران در مدیریت بحران‌های منطقه‌ای تدوین شده است، بازتاب‌دهنده تمایل ایران به تأمین و حفظ منافع ملی خود بدون ورود مستقیم به عرصه منازعات افغانستان به‌شمار می‌رود. در مجموع می‌توان گفت سیاست ایران در دوره ظهور مجدد طالبان واجد ویژگی‌های یک سیاست فعالانه و راهبردی نبوده؛ بلکه بیش از آن جنبه‌ای منفعلانه داشته است. شواهد این امر را می‌توان در عدم رعایت حقایق ایران از رود هیرمند و هربود، احداث سد‌هایی مانند پاشدان^۱ کجکی^۲ و کمال‌خان بدون در نظر گرفتن منافع ایران، تداوم سیاست مهاجرفرستی گسترده به ایران و فشارهای اجتماعی و اقتصادی ناشی از آن و نیز سرگردانی تجار ایرانی در گذرگاه‌های مرزی مشاهده کرد. افزون بر این،

Pashdan Dam.^۱Kajakai Dam.^۲

ایران در بهره‌گیری از ابزارهای دیپلماتیک چندجانبه و ائتلاف‌سازی منطقه‌ای برای اعمال فشار بر طالبان ناکام مانده و از ظرفیت‌های حقوقی بین‌المللی نیز بهره کافی نبرده است. این انفعال را می‌توان ناشی از ترکیبی از ملاحظات امنیتی در مرزهای شرقی، دغدغه‌های مربوط به حضور گروه‌های تروریستی و قاچاق مواد مخدر، و همچنین تلاش برای پرهیز از تشدید تنش و درگیری مستقیم دانست. در نتیجه، ترکیبی از محدودیت‌های ژئوپلیتیکی، اقتصادی و امنیتی موجب شده است که سیاست ایران در قبال طالبان بیش از آن‌که ماهیتی ابتکاری و راهبردی داشته باشد، حالتی تدافعی و واکنشی به خود بگیرد.

هند: هند همواره راهبردهای خود در قبال افغانستان را بر مهار نفوذ گروه‌های تروریستی و حمایت از حکومتی باثبات و همسو در کابل متمرکز کرده است، رویکردی که از ملاحظات امنیت ملی و اهداف ژئوپلیتیکی گسترده‌تر در آسیای جنوبی نشأت می‌گیرد (شفیعی، ۱۳۹۱: ۱۴۱). تهدید تروریسم و ارتباط گروه‌های شبه‌نظامی مانند طالبان و القاعده با سازمان‌های پاکستانی نظیر لشکر طیبه و جیش محمد از مهم‌ترین نگرانی‌های استراتژیک هند محسوب می‌شود. افغانستان به عنوان پایگاهی برای آموزش و سازمان‌دهی این گروه‌ها شناخته شده است و برخی از آن‌ها در حملات تروریستی داخل هند نقش داشته‌اند. بر این اساس، همکاری ضدتروریسم و تقویت نهادهای امنیتی افغانستان از اولویت‌های سیاست خارجی دهلی‌نو بوده است.

هند با حمایت اقتصادی و نظامی از دولت‌های افغانستان کوشیده از تبدیل این کشور به میدان رقابت قدرت‌های منطقه‌ای جلوگیری کند. با این حال، خروج نیروهای آمریکایی و بازگشت طالبان، چالش‌های جدیدی برای سیاست‌های هند ایجاد کرده و این کشور را به بازنگری در راهبردهای خود واداشته است. هند برای دستیابی به اهداف تجاری خود و تبدیل افغانستان به کریدور انرژی به سوی آسیای مرکزی به ثبات و امنیت در این کشور نیاز حیاتی دارد. علاوه بر عامل انرژی، هند با پیگیری دیپلماسی اقتصادی در افغانستان، درصدد تسخیر بازار این کشور نیز هست. سرمایه‌گذاری‌های هند در زیرساخت‌های افغانستان نیز در راستای حفظ نفوذ منطقه‌ای و مقابله با نفوذ پاکستان ارزیابی می‌شود (Alaverdov, 2022:88).

کشورهای حوزه خلیج فارس: رویکرد کشورهای حوزه خلیج فارس نسبت به افغانستان بازتابی از توازن میان عمل‌گرایی اقتصادی و تعهد به اتحادهای غربی است. امارات متحده عربی و قطر با هدف تقویت نفوذ منطقه‌ای خود، تعاملات دیپلماتیک و اقتصادی گسترده‌ای با طالبان برقرار کرده‌اند، با این وجود عربستان سعودی رویکردی محتاطانه‌تر اتخاذ کرده است. ریاض به دلیل تمایل به حفظ روابط مستحکم با متحدان غربی و پرهیز از آسیب‌های احتمالی ناشی از سابقه حمایت از جنبش‌های اسلام‌گرا از هرگونه تعامل گسترده با طالبان خودداری کرده است. این تفاوت در سیاست‌ها، محاسبات استراتژیک کشورهای خلیج فارس را در توازن میان منافع اقتصادی و الزامات سیاسی برجسته می‌سازد (Ulrichsen, 2014:12).

ملاحظات اقتصادی نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌دهی تعامل کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس با افغانستان ایفا کرده است. امارات متحده عربی و قطر با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و پروژه‌های تجاری در پی تثبیت موقعیت خود در فرایند بازسازی افغانستان و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی هستند. در مقابل، عربستان سعودی رویکردی محتاطانه اتخاذ کرده و از تعاملات گسترده با طالبان خودداری می‌کند؛ این رویکرد عمدتاً ناشی از ملاحظات مرتبط با اعتبار بین‌المللی گذشته عربستان و تلاش برای جلوگیری از گسترش افراط‌گرایی است (Mazzucco, et al., 2024: 58).

نقش نهادهای چندجانبه

سازمان ملل: این سازمان به‌عنوان یک نهاد چندجانبه در مواجهه با حکومت‌های غیررسمی و مشروعیت‌های مورد مناقشه در وضعیت بلاتکلیفی دیپلماتیک قرار گرفته است. سازمان ملل، علیرغم وظیفه خود در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی و حمایت از حقوق بشر نمی‌تواند حکومت‌هایی مانند طالبان را به رسمیت بشناسد؛ اما ناچار به ارائه کمک‌های بشردوستانه به مردم این مناطق است (Shimada, 2025:7). این شرایط به نوعی پارادوکس منجر می‌شود که در آن سازمان ملل با چنین گروه‌هایی تعامل عملی دارد؛ اما از شناسایی رسمی آن‌ها اجتناب می‌ورزد.

وابستگی سازمان ملل به تصمیم‌گیری کشورهای عضو در خصوص نمایندگی رسمی، یکی از عوامل اصلی این سردرگمی دیپلماتیک محسوب می‌شود. مجمع عمومی و کمیته اعتبارنامه‌های آن، در مواردی که انتقال قدرت خارج از هنجارها و رویه‌های پذیرفته‌شده بین‌المللی صورت می‌گیرد، ممکن است از شناسایی رسمی دولت‌های جدید امتناع ورزند. در چنین وضعیتی، سازمان ملل از برقراری تعاملات رسمی با حکومت مستقر ناتوان است؛ با این حال، ضرورت‌های بشردوستانه اقتضا می‌کند که روند امدادسانی و ارائه کمک‌ها استمرار یابد. این چالش‌ها به ویژه در محیط‌های سیاسی پرتنش برجسته‌تر می‌شوند؛ آنجا که حفظ بی‌طرفی نهادی و پایبندی به اصول بشردوستانه با پیچیدگی‌های مضاعفی همراه است. محدودیت‌هایی که حکومت‌های غیررسمی بر فعالیت‌های بین‌المللی اعمال می‌کنند یا هدایت کمک‌های بشردوستانه به سوی منافع سیاسی خاص، مشکلاتی اساسی در عملکرد سازمان ملل ایجاد می‌کند. وضعیت سازمان ملل در این برزخ دیپلماتیک، تنش میان حقوق بین‌الملل، الزامات بشردوستانه و مشروعیت سیاسی را آشکار می‌سازد. در حالی که این نهاد همچنان نقشی کلیدی در مدیریت بحران‌ها ایفا می‌کند، ناتوانی در تعامل رسمی با حکومت‌های مورد مناقشه، اثرگذاری آن را در حل و فصل سیاسی منازعات محدود می‌سازد. در این راستا، تدوین دستورالعمل‌های شفاف‌تر و تقویت ساز و کارهای مستقل بشردوستانه برای تعامل با چنین حکومت‌هایی ضرورت دارد (Swarna & Akter, 2024:1110).

سازمان همکاری شانگهای (SCO): در کنار سازمان ملل، نهادهای منطقه‌ای مانند سازمان همکاری شانگهای نیز در مدیریت چالش‌های امنیتی و همکاری‌های اقتصادی نقش مهمی دارند. با این حال، این سازمان به دلیل عدم شفافیت و تسلط قدرت‌های بزرگ بر تصمیم‌گیری‌ها، اثر بخشی محدودی دارد. سازمان همکاری شانگهای که با هدف تقویت امنیت منطقه‌ای و توسعه اقتصادی تشکیل شده است، اغلب به عنوان ابزاری برای نفوذ چین و روسیه تلقی می‌شود. طالبان نیز با وجود آن که هنوز از سوی جامعه جهانی به رسمیت شناخته نشده است، تلاش دارد از طریق این سازمان موقعیت خود را در منطقه تثبیت کند.

نگرانی‌های امنیتی کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای درباره افغانستان شامل تروریسم، قاچاق مواد مخدر و بی‌ثباتی سیاسی است. چین و روسیه، هر چند خواهان شکل‌گیری دولتی باثبات در افغانستان هستند؛ اما نسبت به میزان پایبندی طالبان به تعهداتش در مبارزه با افراط‌گرایی تردید دارند. از منظر اقتصادی نیز، سازمان همکاری شانگهای تمایل دارد افغانستان را در طرح‌هایی چون «ابتکار کمربند و جاده» جای دهد؛ با این حال، نبود نظام مالی شفاف و استمرار تحریم‌های بین‌المللی علیه طالبان، مانع از گسترش همکاری‌های اقتصادی مؤثر با این کشور شده است (Qazi Zada et al., 2024).

در این میان، مشروعیت طالبان به دلیل به قدرت رسیدن غیرقانونی آن‌ها و نقض معیارهای حقوق بین‌الملل، همچنان محل مناقشه است و تا زمانی که طالبان اصلاحات ساختاری انجام ندهد و سیاست خارجی شفافیتی اتخاذ نکند، پذیرش آن در سطح بین‌المللی بعید به نظر می‌رسد. چشم‌انداز به رسمیت شناخته شدن طالبان به متغیرهای متعددی از جمله تغییرات در

سیاست‌های داخلی این گروه، تحولات در توازن قدرت جهانی و وابستگی‌های اقتصادی وابسته است. اگر طالبان محدودیت‌های آموزشی و اشتغال زنان را کاهش داده و فضای سیاسی را بازتر کند، احتمال کسب مشروعیت بین‌المللی افزایش می‌یابد. تغییر در توازن قدرت جهانی نیز می‌تواند بر این مسئله تأثیر بگذارد. اگر چین و روسیه تعاملات خود را با طالبان افزایش دهند، ممکن است یک بلوک دیپلماتیک جایگزین شکل بگیرد که کشورهای غربی را وادار به بازنگری در موضع خود کند.

از منظر اقتصادی، طالبان به‌شدت به کمک‌های بین‌المللی و تجارت خارجی وابسته است و فشارهای اقتصادی ممکن است آن‌ها را به اتخاذ سیاست‌های عمل‌گرایانه‌تر برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی سوق دهد. کشورهایی مانند چین که منافع اقتصادی در افغانستان دارند، می‌توانند در سیاست‌های طالبان تأثیرگذار باشند. با این حال، شکاف‌های داخلی و مخالفت جناح‌های تندرو، مانع از انجام اصلاحات بنیادین توسط طالبان می‌شود (Barrech et al., 2021:64). تعهدات ضدتروریستی طالبان نیز یکی دیگر از موانع مهم در مسیر به رسمیت شناخته شدن آن‌ها است. ارتباط این گروه با سازمان‌های افراطی، بسیاری از کشورها را از تعامل رسمی با آن‌ها باز می‌دارد. اگر طالبان اقدامات مشخصی در مبارزه با تروریسم انجام دهد و به کشورهای همسایه تضمین‌های امنیتی ارائه کند، احتمال افزایش تعاملات دیپلماتیک وجود دارد. افغانستان به واسطه موقعیت ژئوپلیتیکی و ظرفیت‌های اقتصادی خود به بازیگری مهم در منطقه تبدیل شده است. چین و روسیه ممکن است برای تغییر موضع جامعه جهانی نسبت به طالبان فشار وارد کنند؛ اما تا زمانی که این گروه به اصلاحات بنیادین در حوزه حقوق بشر و سیاست‌های داخلی تن ندهد، پذیرش آن در سطح بین‌المللی بعید خواهد بود. همچنان که نقض مداوم حقوق بشر، به ویژه در مورد زنان و اقلیت‌ها، استمرار ارتباط طالبان با گروه‌های تروریستی و ناتوانی آنان در ایجاد حکومتی فراگیر، مهم‌ترین موانع در راه به رسمیت شناخته شدن این گروه به شمار می‌روند؛ موانعی که همگی در ناتوانی طالبان فاقد تجربه در حکمرانی و نیز فقدان مشروعیت و حمایت بین‌المللی ریشه دارند (Khan et al., 2024:4).

نتیجه‌گیری

مشروعیت حقوقی و بین‌المللی طالبان همچنان محل اختلاف و منازعه است و ملاحظات ژئوپلیتیکی و موازنه قدرت در عرصه بین‌المللی از جمله عوامل کلیدی در عدم پذیرش رسمی این حاکمیت به شمار می‌روند. از زمان تصرف مجدد افغانستان توسط طالبان در اوت ۲۰۲۱ م. کنشگران بین‌المللی و منطقه‌ای سیاست‌های متنوع و بعضاً متعارضی را بر اساس ملاحظات حقوقی، امنیتی و ژئواستراتژیک در قبال این ساختار اتخاذ کرده‌اند. عدم انطباق عملکرد طالبان با هنجارهای حقوق بین‌الملل و استانداردهای الزام‌آور دیپلماتیک، فرایند شناسایی رسمی این حاکمیت را با پیچیدگی‌های مضاعف مواجه ساخته است.

یکی از مهم‌ترین موانع در مسیر به رسمیت شناخته شدن طالبان، ارتباط این گروه با سازمان‌های تروریستی و نگرانی‌های امنیتی ناشی از حضور گروه‌های افراطی در افغانستان است. ایالات متحده و متحدان غربی به دلیل تداوم روابط طالبان با القاعده و عدم توانایی این گروه در مهار تهدیدات تروریستی از شناسایی رسمی آن‌ها خودداری کرده‌اند. در همین حال، دولت روسیه طالبان را پس از کش و قوس‌های فراوان به رسمیت شناخت و برخی کشورهای منطقه از جمله چین و ایران با وجود تعاملات اقتصادی و دیپلماتیک، هنوز حاضر به اعطای مشروعیت کامل به طالبان نشده‌اند. چالش دیگر، فقدان یک نظام حکمرانی فراگیر و پایدار در افغانستان تحت حاکمیت طالبان است. این گروه تاکنون نتوانسته است دولتی فراگیر و نماینده تمام اقوام و گروه‌های سیاسی تشکیل دهد، امری که به افزایش بی‌اعتمادی در سطح بین‌المللی دامن زده است. کشورهای غربی و سازمان‌های بین‌المللی بر این باورند که طالبان تنها در صورتی می‌تواند به رسمیت شناخته شود که اصلاحات بنیادینی را در ساختار حکومتی خود ایجاد کند و فضایی برای مشارکت سیاسی گسترده‌تر فراهم آورد.

نقض مداوم حقوق بشر، به ویژه محدودیت‌های شدید بر زنان و اقلیت‌ها از دیگر عوامل کلیدی در عدم پذیرش طالبان به عنوان یک دولت مشروع است. سیاست‌های این گروه در زمینه آموزش و اشتغال زنان و سرکوب مخالفان سیاسی باعث افزایش فشارهای بین‌المللی و تداوم تحریم‌های اقتصادی شده است. در این میان، نهادهای حقوق بشری و سازمان ملل بارها بر لزوم تغییر رویکرد طالبان تأکید کرده‌اند؛ اما تاکنون نشانه‌ای از تغییر جدی در سیاست‌های این گروه مشاهده نشده است. رقابت‌های ژئوپلیتیکی میان قدرت‌های بزرگ نیز تأثیر مستقیمی بر مسئله شناسایی طالبان داشته است. ایالات متحده و اتحادیه اروپا با اعمال تحریم‌های اقتصادی و دیپلماتیک از این ابزارها برای تحت فشار قرار دادن طالبان به منظور پذیرش اصلاحات استفاده کرده‌اند. در مقابل، چین، روسیه و برخی کشورهای منطقه، با وجود تعاملات محتاطانه، به دنبال ایجاد یک موازنه جدید در برابر نفوذ غرب هستند و احتمال دارد که در آینده سیاست‌های انعطاف‌پذیرتری را در قبال طالبان اتخاذ کنند.

وابستگی‌های اقتصادی افغانستان و بحران‌های داخلی این کشور نیز از عوامل تأثیرگذار بر آینده مشروعیت طالبان محسوب می‌شوند. این گروه بدون دسترسی به منابع مالی بین‌المللی و کمک‌های توسعه‌ای با چالش‌های اقتصادی جدی مواجه خواهد شد که می‌تواند به تغییراتی در سیاست‌های داخلی آن‌ها منجر شود. در صورتی که فشارهای اقتصادی افزایش یابد، ممکن است طالبان ناگزیر شود به سوی انجام اصلاحات محدود گام بردارد تا بتواند حمایت برخی از کشورها را جلب یا حفظ کند. در مجموع، آینده به رسمیت شناخته شدن طالبان همچنان نامشخص است و بستگی به مجموعه‌ای از عوامل داخلی و بین‌المللی دارد. این گروه تنها در صورتی می‌تواند از انزوای دیپلماتیک خارج شود که سیاست‌های خود را در حوزه حقوق بشر، حکمرانی و امنیت منطقه‌ای اصلاح کند. در غیر این صورت، رقابت‌های قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای همچنان مسیر دستیابی طالبان به مشروعیت بین‌المللی را مسدود خواهند کرد.

حامی مالی

این مقاله حامی مالی ندارد.

سهام نویسندگان

نویسنده در انجام این پژوهش سهم برابر دارند.

تضاد منافع

نویسنده اعلام می‌دارند، هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

این مقاله مستخرج از رساله دکتری است. نویسندگان از افرادی که در انجام این پژوهش همکاری داشتند، تشکر می‌کنند.

منابع

- (۱) تسون، فرناندو. (۱۳۹۴). فلسفه حقوق بین‌الملل. مترجم: محسن محبی، چاپ دوم. تهران: پژوهشکده حقوقی شهر دانش.
- (۲) ساوری، اکبر؛ رحمتی فر، سمانه و زر نشان، شهرام. (۱۴۰۲). مشروعیت دولت طالبان از منظر حقوق بین‌الملل. فصلنامه دستاوردهای نوین در حقوق عمومی. ۲(۵)، ۸۲-۱۰۱.
- https://journals.iau.ir/article_698717.html
- (۳) رنجبریان، امیرحسین و فرحزاد، مهسا. (۱۳۹۴). تحولات عناصر تشکیل دولت: از مؤثر بودن به مشروعیت؟. فصلنامه مطالعات حقوق عمومی دانشگاه تهران، ۲(۴۵)، ۲۷۲-۲۵۵.
- https://jpls.ut.ac.ir/article_54822.html
- (۴) «روسیه حکومت طالبان در افغانستان را به رسمیت شناخت»، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳ تیر/۱۴۰۴، آدرس اینترنتی: <https://irna.ir/xjTYnN>
- (۵) «ذبیح‌الله مجاهد: مدارس دختران حتماً باز می‌شوند»، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴ مهر، ۱۴۰۱، آدرس اینترنتی: <https://isna.ir/xdMzSh>
- (۶) شفیعی، نودر. (۱۳۹۱). رویکرد هند در قبال افغانستان پس از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ (با نگاه به ایران). فصلنامه ژئوپلیتیک. ۸(۲۶)، ۱۲۵-۱۵۲.
- https://journal.iag.ir/article_56071.html
- (۷) عزیزی، ستار (۱۴۰۰). شناسایی امارت اسلامی افغانستان (طالبان) از منظر حقوق بین‌الملل. فصلنامه مطالعات بین‌المللی، ۱۸(۲)، ۷-۲۲.
- https://www.isjq.ir/article_138991.html
- (۸) موحد، محمدعلی. (۱۳۸۱). در هوای حق و عدالت: از حقوق طبیعی تا حقوق بشر، تهران: انتشارات کارنامه.
- 9) Alaverdov, E. (2022). The importance of regional triangular-India-Pakistan-Afghanistan and Russian interests in the region. *Journal of Education Culture and Society*, 13(2), 85–94. [Persian] <https://doi.org/10.15503/jecs2022.2.85.94>
- 10) Amaritasari, A., & Sugiharto, B. (2022). Geopolitical Rivalries and State Legitimacy: A Case Study of Afghanistan under the Taliban Regime. *Journal of International Relations*, 34(2), 145–167. <https://doi.org/10.18196/jmh.v30i1.16020>
- 11) Azizi, Sattar. (2021). Recognition of the Islamic Emirate of Afghanistan (Taliban) from the Perspective of International Law. *International Studies Quarterly*, 18(2), 7-22. [Persian]
- 12) Bakhsh, R. (2024). Tehrik-e-Taliban Pakistan's (TTP) threat spectrum: Assessing Pakistan's counter-terrorism policy in post-US withdrawal era. *Journal of Asian Development Studies*, 13(2), 169-180. <https://doi.org/10.62345/jads.2024.13.2.14>
- 13) Banerjee, A. (2023). The Resurgent Taliban: Implications for the Geo-Strategic Scenario in South Asia. *International Journal for Multidisciplinary Research (IJFMR)*, 5(3), 1–10. <https://doi.org/10.36948/ijfmr.2023.v05i03.3749>
- 14) Barrech, D. M., Chohan, Z. A., & Naru, N. A. (2021). The Taliban takeover in Afghanistan: Where does China stand? *Geopolitics Journal*, (Publication pages 67–94). DOI:10.55733/jpcs.v2i1.7
- 15) Essar, M. Y., Ashworth, H., & Nemat, A. (2022). Addressing the humanitarian crisis in Afghanistan through 10 billion Afghani assets: What are the challenges and opportunities at hand? *Globalization and Health*, 18(1), <https://doi.org/10.1186/s12992-022-00868-8>
- 16) Fukuyama, F. (1992). The End of History and the Last Man. *Political Theory Journal*, 19(4), 67–89.
- 17) Giandjian, M. (2023). Russian involvement in frozen conflicts of the post Soviet space as a means of geopolitical positioning. *Governance: The Political Science Journal at UNLV*, 7(1), Article 3. <https://digitalscholarship.unlv.edu/governance-unlv/vol7/iss1/3>
- 18) Gilley, B. (2006). The meaning and measure of state legitimacy: Results for 72 countries. *European Journal of Political Research*, 45(3), 499–525. https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2006.00307.x?utm_source=chatgpt.com
- 19) Ikenberry, G.J. (2001). After Victory: Institutions, Strategic Restraint, and the Rebuilding of Order after Major Wars. *World Politics Quarterly*, 54(1), 45–89. <https://doi.org/10.2307/j.ctt7t1s5>
- 20) Jackson, A. & Weigand, J. (2023). Social Media and Political Legitimacy: The Taliban's Online Strategy for Recognition. *Media and Politics Quarterly*, 9(4), 201–220. <https://doi.org/10.1525/curh.2019.118.807.143>

- 21) Khan, A., & Durrani, A. (2024). The future of Afghanistan under Taliban-led regime: Challenges and likely scenarios. *Liberal Arts and Social Sciences International Journal (LASSIJ)*, 8(1), 1–21. <https://doi.org/10.47264/idea.lassij/8.1.1>
- 22) Koesel, K. J. (2014). *Religion and authoritarianism: Cooperation, conflict, and the consequences*. Cambridge University Press, 17(1), 55–74. <https://doi.org/10.1017/S175504831500036X>
- 23) Kovalev, A. et al. (2017). Geopolitical Competition and State Sovereignty in Central Asia: Implications for Afghanistan's Stability. *Eurasian Studies Journal*, 25(4), 24–48. <https://tinyurl.com/2p8vmr5e>
- 24) Krasner, S. D. (1999). *Sovereignty: Organized hypocrisy*. Princeton University Press, 22(2), 123–150.
- 25) Manish, & Kaushik, P. (2024). Regime, Region and Reputation: Understanding China's Multilevel Engagement in Afghanistan. *Jadavpur Journal of International Relations*, 28(1), 52–81. <https://doi.org/10.1177/09735984251327816>
- 26) Mawardi, I., Lutfirahman, & Idayanti, U. N. (2022). Politik Kekerasan Taliban Di Afghanistan: Telaah Historis-Sosiologis Perspektif Weberian [The Taliban Politics of Violence in Afghanistan: A Weberian Historical-Sociological Perspective]. *Jurnal Tapis: Teropong Aspirasi Politik Islam*, 18(2), 39–59. DOI: <https://doi.org/10.24042/tps.v18i2.12160>
- 27) Mazzucco, L. J. M., & Alexander, K. P. (2024). Saudi and Qatari engagement with Afghanistan: Driving factors and foreign policy concerns. *Journal of South Asian and Middle Eastern Studies*, 48(1), 47–69. <https://doi.org/10.1353/jsa.2024.a970317>
- 28) Mearsheimer, J. J. (2001). *The tragedy of great power politics*. New York, NY: W. W. Norton & Company, 27(1), 45–78.
- 29) Milani, A. (2006). The Legitimacy of the Taliban Regime: A Historical Perspective. *Journal of Historical Studies*, 27(1), 10–25. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3913466>
- 30) Mohahed, Mohammad Ali. (2002). *In the Air of Truth and Justice: From Natural Rights to Human Rights*. Tehran: Karnama Publishing. [Persian]
- 31) Muraviev, A. D. (2022, November). Russia's views on and initial responses to the 2021 strategic retake of Afghanistan by the Taliban. *Journal of Asian Security and International Affairs*, 9(6), Article 234779702211331. <https://doi.org/10.1177/23477970221133145>
- 32) Nasrat, K. (2025). Recognition of the Taliban government from the perspective of international law. *Selçuk Law Review*, 33(2), 1041–1058. https://dergipark.org.tr/en/pub/suhfd/issue/93157/1588207?utm_source=chatgpt.com
- 33) Nijat, A., Hamdard, N. M., & Hikmat, S. A. H. (2023). Legitimacy, international recognition and the Taliban. *International Journal of Contemporary Issues in Social Sciences*, 2(4), 361–368. https://ijciss.org/index.php/ijciss/article/view/156?utm_source=chatgpt.com
- 34) Pati, S. S. (2023). Taliban's return to power in Afghanistan: Implications for Asia. *Vidyawarta: International Multilingual Research Journal*, 43(3), 45–52, 10(2), 20–35. https://www.academia.edu/105222124/Taliban_s_Return_to_Power_in_Afghanistan_Implications_for_Asia
- 35) Pfeiffer, J. (2010). Afghanistan – Ein langer Weg zur Rechtsstaatlichkeit [Afghanistan – A long way to the rule of law], *Sicherheit und Frieden*, 28(3), 175–179. <https://www.nomos-elibrary.de/document/download/pdf/uuid/94eb50b3-6c22-3281-9311-d0cabef106b4>
- 36) Qazi Zada, S., Saboor, A., & Rahim, A. (2024). The Taliban and women's human rights in Afghanistan: The way forward. *International Journal of Human Rights*, 28(10), 1687–1722. <https://doi.org/10.1080/13642987.2024.2369584>
- 37) Ranjbarian, Amirhossein, & Farahzad, Mahsa. (2015). The evolution of state formation elements: From effectiveness to legitimacy? *Journal of Public Law Studies (University of Tehran)*, 45(2), 255–272. [Persian]
- 38) Riecke, H. (2013). Partners for stability: Afghanistan's neighbors and regional cooperation. *Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik*. https://dgap.org/system/files/article_pdfs/2013_01_riecke_etal_afghanistan_einl.pdf
- 39) Russia Recognized the Taliban Government in Afghanistan," *Islamic Republic News Agency*, July 4, 2025, URL: <https://irna.ir/xjTYnN> [Persian]

- 40) Saavari, Akbar; Rahmatifar, Samaneh; Zarneshan, Shahram. (2022). The legitimacy of the Taliban government from the perspective of international law, 2(18), 82-101. [Persian]
- 41) Shafiee, Nozar. (2012). India's Approach towards Afghanistan after September 11, 2001 (With a Look at Iran). *Geopolitics Quarterly*, 8(2), 125-152. [Persian]
- 42) Shimada, H. (2025). Aid paradox for unrecognized governments: The Taliban and aid. *Development Policy Review*, 43(3), 1-14. <https://doi.org/10.1111/dpr.70008>
- 43) Swarna, S. S., & Akter, T. (2024, January 4). Rejuvenated ascendancy of Taliban in Afghanistan examined through international legal lenses. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 7(1), 1099–1132. <https://dx.doi.org/10.47772/IJRISS.2023.7012083>
- 44) Telenko, O., & Prysiazniuk, Y. (2021). Cursory viewpoint on Transnistria as the focus of the Russian Federation policy. *Przegląd Strategiczny*, (14), 215–234. <https://doi.org/10.14746/ps.2021.1.13>
- 45) Trivedi, A. (2025). Topsy-Turvy journey of the Taliban recognition in international law: What next? *Asian Journal of International Law*, 15(2), 209-222. <https://doi.org/10.1017/S2044251324000304>
- 46) Tseun, Fernando. (2015). *Philosophy of International Law*. Translated by Mohsen Mohseni, 2nd edition. Tehran: Shahr Danesh Legal Research Institute. [Persian]
- 47) Ulrichsen, K. C. (2016). The politics of economic reform in Arab Gulf states. James A. Baker III Institute for Public Policy. <https://www.bakerinstitute.org/sites/default/files/2016-06/import/CME-GulfEconReform-060116.pdf>
- 48) Walton, O. E., Davies, T., Thrandardottir, E., & Keating, V. C. (2016). Understanding contemporary challenges to INGO legitimacy: Integrating top-down and bottom-up perspectives. *Voluntas*, 27(6), 2764–2786. <https://doi.org/10.1007/s11266-016-9768-2>
- 49) Weigand, F. (2017). Afghanistan's Taliban – Legitimate Jihadists or Coercive Extremists? *Journal of Intervention and Statebuilding*, 11(3), 359-381. <https://doi.org/10.1080/17502977.2017.1353755>
- 50) World Health Organization. (2024). Report on the health and humanitarian situation in Afghanistan under Taliban rule. Geneva, Switzerland: WHO.
- 51) Zabihollah Mujahid: Girls' schools will definitely reopen." Islamic Republic News Agency, 16 October 2022. Internet address: <https://isna.ir/xdMzSh>